

ОСНОВНІ ДОКТРИНИ БІБЛІ

Армін В. Шутце

*З англійської мови переклав В`ячеслав Горпинчук
Богословський редактор Юрій Фізер
Коректор Світлана Крикунець
Київ - 2003*

Перекладено за виданням:
BASIC DOCTRINES OF THE BIBLE
Armin W. Schuetze
NORTHWESTERN PUBLISHING HOUSE
Milwaukee, Wisconsin
1986

Зміст

ПЕРЕДМОВА.....	2
1. ЗНАННЯ ПРО БОГА.....	2
2. ПРИРОДА БОГА.....	6
3. ПОХОДЖЕННЯ СВІТУ.....	10
4. ГРІХ.....	14
5. ІСУС ХРИСТОС.....	17
6. ВИКУПЛЕННЯ.....	20
7. ВІРА.....	24
8. ПЛОДИ ВІРИ.....	27
9. МОЛИТВА.....	30
10. ЗАСОБИ БЛАГОДАТІ.....	33
11. ХРИЩЕННЯ.....	35
12. ГОСПОДНЯ ВЕЧЕРЯ.....	38
13. ЦЕРКВА.....	41
14. СЛУЖІННЯ.....	45
15. ЦЕРКВА І УРЯД.....	48
16. КІНЕЦЬ УСЬОГО І ВІЧНІСТЬ.....	51

ПЕРЕДМОВА

Для нас важливо, щоб наші діти ставали мудрими до спасіння через віру в Ісуса Христа. Так само важливо мати добре навчених доктрині християнських учителів, які належним чином можуть об'являти молоді Божий план спасіння. Таким учителям потрібне знання про всі необхідні правди Писань, для того щоб належно навчати та застосовувати Слово Боже. Цей курс був, зокрема, підготовлений для вчителів, які не мали можливості відвідувати один із наших учительських коледжів. Через нього у них буде можливість зростати у пізнанні Писань і в християнській вірі.

Проте *“Основні доктрини Біблії”* повинні знаходити своїх читачів не лише серед учителів Церкви, що працюють на громадських засадах. Цю книжку можна також використовувати під час Біблійних уроків для молоді та дорослих. Пастир може виявити, що ця книга є помічною для навчання дорослих, особливо для тих, що з певних причин відійшли від Церкви після конфірмації і потребують повторення основ християнської віри.

Представляємо *“Основні доктрини Біблії”* нашим церквам з надією, що ця книга буде широко прийнята, і з молитвами, що вона освячуватиме тіло Христове.

1. ЗНАННЯ ПРО БОГА

Бог є

Чи є Бог? Звичайно, що є. Люди завжди сприймали це як факт. Коли подивитися на історичні записи, то видно, що в кожному віці люди визнавали те, що є бог або й навіть багато богів. Незалежно від того, яке уявлення мали люди про свого бога чи богів, вони не піддавали сумніву його існування. Біблія також починає говорити про Бога по-простому. Вона припускає, що Його існування не потрібно доводити. Власне кажучи, Псалмоспівець промовляє: “Безумний говорить у серці своїм: “Нема Бога” (Псалом 14:1). Боже існування є самоочевидним.

Проте люди все-таки заперечують існування Бога. Атеїст відіграє роль безумного, порівняно із Псалмоспівцем, і каже: “Нема Бога.” Інші, так само безумні, можуть казати: “Бог – мертвий.” Агностик аж так далеко не заходить. Він каже: “Я не знаю і не можу знати, чи є Бог.” У матеріалістичному світі люди хочуть матеріальних свідчень про існування Бога. В науковий вік люди вимагають наукових доказів. Російський¹ космонавт думає, що він довів свій атеїзм тим, що не знайшов Бога у відкритому космосі.

Немає наукових доказів

Існування Бога довести раціонально чи науково неможливо. Жодну людину неможливо змусити прийняти реальність Бога раціональною дедукцією. Існування Бога не можна довести в пробірці, хоча це й задовольнило б науковця. Неможливо

¹ Очевидно, що мова йде про радянських космонавтів (книга була вперше видана ще до розпаду Радянського Союзу). Так кажуть, що Юрій Гагарін під час свого першого польоту в космос, сміючись, казав, що не бачить Бога (прим. перекладача).

продемонструвати існування Бога таким само чином, як показують те, що вода складається із водню та кисню. Неможливо прийти до висновку, що Бог існує таким само чином, як вирахувати, що два плюс два дорівнює чотири. Існування Бога пізнається вірою. Це – справа простого вірування у об'явлення, що Бог дав про Себе. Це – справа прийняття свідчень, які Бог представив людині.

Бог об'являє Себе в природі

Весь створений світ каже людині про те, що є Творець, і об'являє Його людству. Св. Павло вказує, що “Його невидиме від створення світу, власне, Його вічна сила й Божество, думанням про твори стає видиме. Так що нема їм виправдання” (Римлян 1:20). Хоча людина не може бачити Бога, вона може бачити Його творіння. Це творіння проголошує свого Творця так само, як і годинник передбачає існування годинникаря, і щось про нього об'являє. Так само каже Псаломспівець: “Небо звіщає про Божую славу, а про чин Його рук розказує небозвід” (19:1).

Фактично, коли лишень сіється насіння і росте, і приносить урожай, щоб зберегти життя, то це також є нагадуванням про те, що за цим мусить бути Бог; Бог, Який піклується про людину, Бог добра. Св. Павло під час своєї першої місійної подорожі сказав людям у Лістрі: “Але не зоставив Себе Він (Бог) без свідчення, добро чинячи: подавав нам із неба дощі та врожайні часи, та наповнював їжею й радіщами серця наші” (Дії 14:17). І навіть поганські письменники це визнавали. Цицерон дуже давно писав: “Ви не бачите Бога. Все-таки ви його пізнаєте з Його діл.”

На додаток до цього Бог вписав Свій Закон у серце людини. У людини є сумління, яке нагадує їй про те, що треба буде звітуватися перед верховним законодавцем і суддею. Св. Павло говорить про язичників, у яких не було написаного Закону, як він був даний через Мойсея. Проте, каже він, вони “виявляють діло Закону, написане в серцях своїх, як свідчить їм сумління та їхні думки, що то осуджують, то виправдують одна одну” (Римлян 2:15). Сумління, що звинувачує, є свідченням про існування верховного судді.

Будь-яка людина, яка наполягає: “Нема Бога”, - мусить закривати свої очі на всі ці свідчення. Вона повинна бути досить безглуздою; Писання називає її безумною.

Проте правда є в тім, що Бог об'являє Себе людині в природі в дуже обмеженій мірі. Найбільше, що людина може знати, то це те, що Бог – вічний, мудрий і славетний, могутній і справедливий, Бог, Якого треба боятися. Все це всеодно залишає людину в темряві незнання про її особисті взаємини з Богом, про все, що лежить поза цим світом. Цей світ не об'являє того, що Бог замислив для людини у вічності. Те, як Бог об'являє Себе в природі, виявляє Його як Бога сили та творіння. І є цілком неадекватним об'являти Його як Бога благодаті та спасіння.

Боже повне об'явлення про Себе у Писанні

Якщо людині треба щось знати про Бога більше від того, що вона може побачити в природі, Бог їй Сам те об'явить. Бог це здійснив. Він об'явився людині в дуже прямий та особливий спосіб, промовляючи до неї. Боже особливе об'явлення Себе здійснено через Слово. Впродовж багатьох століть Бог промовляв до людини через чоловіків, що відомі як пророки. Вкінці Він Сам увійшов у цей світ у подібі людини. В Ісусі Христі Син Божий стався людиною і жив посеред людей, об'являючи їм Бога. Автор Послання до євреїв пише: “Багато разів і багатьма способами в давнину промовляв був Бог до отців через пророків, а в останні ці дні промовляв Він до нас через

Сина, що Його настановив за Наслідника всього, що Ним і віки Він створив” (Євреїв 1:1, 2). У Христі і через Христа людина має найповніше об’явлення Бога. Ісус каже: “Хто бачив Мене, той бачив Отця” (Івана 14:9). Він каже, що жодна людина не знає Отця, “окрім Сина, та кому Син захоче відкрити” (Матвія 11:27). Св. Іван пише в своєму Євангелії: “Ніхто Бога ніколи не бачив, Однороджений Син, що в лоні Отця, Той Сам виявив був” (Івана 1:18).

Але звідки може людина сьогодні знати про те, що Бог говорив через пророків, що виявив Ісус? Все це Бог дав людині у письмовій формі у Писаннях Старого та Нового Заповітів.

Природа Писань

Постає питання: писаннями якого виду є це Писання? Чи це просто те, що людські істоти по-людському, людськими словами написали про те, що Бог певного часу сказав та зробив?

Очевидно, що у Святому Письмі вживається людська мова. Мовами оригіналу є грецька та єврейська (арамейська), якими розмовляли люди. Після їх перекладу українською, ми все ще маємо Писання людською мовою. Очевидним є також те, що письменники, які писали різні книги Біблії, використовували стиль, що був властивим для них. Можна відрізнити стиль Павла від Іванового стилю. Ці люди використовували свій словниковий запас. Але чи означає це, що Біблія є просто людською книгою, звичайним людським записом того, що Бог об’явив людині?

На що претендує Писання? Неодноразово у Старому Заповіті пророки кажуть: “Так каже Господь.” Вони стверджують, що промовляють Боже Слово. Св. Павло каже Тимофієві: “Усе Писання Богом надхнене” (2 Тимофія 3:16). Петро каже, що “звіщали його святі Божі мужі, проваджені Духом Святим” (2 Петра 1:21). Писання дуже чітко це заявляє і про Старий, і про Новий Заповіти. Фактично, Св. Павло навіть сповідує, що самі слова, які говорив він та інші апостоли, були дані Божественним натхненням. Він зазначає, що вони промовляли “не вивченими словами людської мудрости, але вивченими від Духа Святого, порівнюючи духовне до духовного” (1 Коринтян 2:13). Все це у підсумку становить: Писання заявляє, що воно є Словом Божим, записаним людьми, які були натхненними Святим Духом. Воно стверджує, що Слово Боже є всім, що воно каже, у кожному слові, яке воно вміщує. Хоча люди були вибрані для того, щоб написати Писання людською мовою, Бог їх так надихнув, що кожне слово, написане ними, є Його словом, кожна думка, що висловлена в цих словах, є думкою Бога.

Чи може Писання бути свідком про себе?

Але чи ці заяви, що їх робить про себе Писання, щось доводять? Людина, що хоче отримати гроші в банку, окрім усної заяви про себе, мусить пред’явити посвідчення особи. Хтось інший мусить довести, що він є тим, за кого себе видає.

Однак немає вищого авторитету від Самого Бога, Який може засвідчити правдивість сказаного Богом. Жодна людина, жодна церква не може мати авторитету вище від Нього, щоб довести те, що Боже Слово є тим, про що воно заявляє. Через те, що воно чинить, Слово Боже переконає людське серце, що заяви Писання є правдивими. Ісус каже: “Коли хоче хто волю чинити Його (Бога), той довідається про науку, чи від Бога вона, чи від Себе Самого кажу Я” (Івана 7:17).

Боже Слово промовляє до людини про її гріх, воно звинувачує людину в гріхах. З якою силою і правдою воно розкриває людську внутрішню природу! Потім Бог

говорить людині про Його благодать у Христі. Коли Євангеліє звертається до людського серця, Святий Дух створює віру у Боже прощення, чинить надію і дає запевнення про спасіння. Таким чином, кожне саме слово Боже, через дію Святого Духа, чинить віру також своїми заявами про себе. Це не логічний доказ його заяв, це не людська автентифікація. Це Божий особистий спосіб, спосіб Святого Духа “доведення” того, що Писання є тим, про що воно заявляє.

Писання – непомильне

Те, що каже Бог, є правдою. Ісус каже до Небесного Отця: “Освяти Ти їх правдою. Твоє Слово – то правда” (Івана 17:17). Навіть про одне слово у Старому Заповіті (Псалом 82:6) Ісус каже: “Писання не може порушене бути” (Івана 10:35). Будучи Словом Божим, Писання є правдивим, не обманює, не каже неправди, воно є непомильним. Воно є правдивим і без жодної помилки у всьому, що каже. Хоча воно і не стверджує про те, що є книгою із географії, і все ж є правильним у своїх географічних фактах. Хоча воно і не стверджує про те, що є науковою книгою, жодна правдива наука не знайде в ній помилок там, де справа стосується її. В ній є багато історії, і вся вона є правдивою. Писання не є просто людською книгою. Його автором є Бог.

Писання – ясне

Писання є ясным об’явленням від Бога. У ньому Бог ясно промовляє до людини. Псалмоспівець каже: “Для моєї ноги Твоє слово світильник, то світло для стежки моєї” (Псалом 119:105). Петро наказує нам, щоб на це Слово “пророче” вважали “як на світильника, що світить у темному місці” (2 Петра 1:19). Фари, забризкані брудом, проливають мало світла на дорогу попереду авто. Якщо Слово Боже “для моєї ноги світильник,” то воно повинне бути ясным. Слово Боже мало проливало б світла в темряву, якби саме було темним.

Це не означає, що Писання не містить розділів та місць, які важче зрозуміти від інших. Через брак знання люди, можливо, деякі з цих місць ніколи повністю не зрозуміють. Саме Писання каже, що в посланнях Павла “є дещо тяжко зрозуміле” (2 Петра 3:16). Проте Бог ясно об’являє людям Свою волю, Свій план спасіння, благословення, які Він приготував для людини у Христі. Писання ясно освітлює стежку, що веде до вічного життя з Богом.

Писання – достатнє

Об’явлення Бога в природі є неповним, недостатнім для спасіння. Проте в Писанні Бог об’являє людині все, що їй потрібно знати. Воно є повністю достатнім для об’явлення людині благодаті Божої, що приносить спасіння. Багатий у пеклі хотів, щоб Лазаря було послано на землю, аби застерегти братів багатого, щоб вони не втрапили до аду. Авраам промовив: “Вони мають Мойсея й Пророків, нехай слухають їх!” (Луки 16:29). Коли багатий запротестував, що Писання є недостатнім, але треба, щоб хтось воскрес із мертвих і поговорив із його братами, то Авраам відповів: “Як Мойсея й Пророків не слухають, то коли хто й із мертвих воскресне, не йнятимуть віри!” (Луки 16:31).

Писання є повністю достатнім для тієї цілі, для якої Бог його дав. Писання не дає відповіді на кожне запитання, що його може задати допитливий розум людини, але воно об’являє людині все, що вона потребує знати про Бога, все, що вона потребує знати, щоб знайти дорогу спасіння.

Писання – авторитетне

Писання треба визнавати за авторитетне Слово Боже. Людина не повинна його міняти. Їй не можна ані віднімати, ані додавати нічого до Писання. Людина повинна його використовувати як авторитетну основу для всього, у що вона вірує, для всього свого способу життя. Бог каже: “Кожне слово, що я наказую його вам... не додаси до нього, і не відіймеш від нього” (Повторення Закону 13:1). Коли Бог наказує, коли Бог промовляє, як це Він робить у Писанні, людина повинна визнавати це авторитетним. Така річ, як абсолютна правда, є. Боже Слово є такою правдою, і воно не допускає ніяких змін з боку людини. Петро пише: “Коли хто говорить, говори, як Божі слова” (1 Петра 4:11). Все, що в церкві навчається, чи все, про що говориться, повинне за свою основу мати Писання.

Людина повинна підходити до Писання зі святим тремтінням і страхом, тому що в ньому промовляє Бог. Як уважно треба його вивчати! Як щиро треба його вживати! Хай ніколи не насмілюється людський розум, науковість, дослідження ставати понад Писанням. Все треба ставити на служіння Божому Слову, щоб допомогти людині зрозуміти думки, вміщені у словах Писання. Людський розум і вченість будуть використовуватися як готовий слуга Слова, а не як його пан.

Дійсно, Бог є. Він не залишив Себе без свідка. Сам створений світ свідчить про Нього, щоб усі люди не мали виправдання. Але особливим чином Бог таки об’являє Себе у Святому Письмі, Священнім Писанні, яке свідчить про Христа, у якому промовляє Христос. В ньому Він дав людині вірне, ясне, достатнє об’явлення про Себе, як про Бога спасаючої благодаті. “Дослідіть Писання” (Івана 5:39).

ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. *Одного разу філософ Вольтер сказав: “Якби Бога не було, людині треба було би Його створити.” Обговоріть це.*
2. *Обговоріть думку: “Писання є або Божим Словом, або неймовірною підробкою.” Пор. 1 Солунян 2:13.*
3. *Якщо Писання ясне, то чому є так багато церков, які заявляють про те, що вони ідуть за Писанням? Пор. 2 Тимофія 4:3, 4; 1 Коринтян 2:14; Матвія 16:23.*
4. *Чи не робить Лютеранська Церква з Писання “паперового папи?”*

2. ПРИРОДА БОГА

Якщо людині треба знати про Бога щось більше від того, що про Нього каже природа, Сам Бог це їй об’явить. Це Бог робить у Писанні. Але навіть те, що Бог об’являє про Себе у Писанні, є обмеженим не лише через обмеження Божого об’явлення, але також через обмеження людського розуміння. Як може людина з її багатьма обмеженнями надіятися збагнути необмеженого Бога? Дитина, яка грається на березі Чорного моря, навряд чи може сподіватися вмістити ціле море у своє відеречко. Ще менше людина з її обмеженим інтелектом та глуздом може сподіватися збагнути необмеженого Бога. Людина мусить погодитися слухати Бога, коли Він промовляє та об’являє Себе в Писанні. Через це об’явлення людина може здобути тільки недосконале поняття про необмеженого Бога. Покірно людина промовить: “Промовляй, Господи. Твій слуга слухає.”

Бог є Дух

“Бог є Дух” (Івана 4:24). Це просте твердження Писання представляє людині картину про Бога, яку важко досягнути. Радше ніж розуміти повністю те, що таке дух, людина просто повинна сказати, чим він не є. Бог як Дух не є фізичним, Він не складається із матерії, і в Нього немає тіла, як у людини.

Думання про Бога як про нематеріального привело деяких людей до висновку, що Він є великою безособовою силою чи потугою, що якимось чином поширена всюди. Інші думали про Бога як про “Першопричину”, яка якимось чином запустила цей світ, як годинник, але потім відпустила його у вільне плавання. Проте Святе Письмо об’являє Його як Бога, у Якого є пряме, особисте зацікавлення у Своему творінні. Навіть найменший горобець не впаде на землю без Божої волі (Матвія 10:29). Проте людина насолоджується особливим піклуванням Божим, бо “ви вартіші від багатьох горобців” (Матвія (10:31). Тоді Бог не є якоюсь безособовою, всюдисущою силою, але Духом, Який знає, бачить, думає, бажає, любить, спрямовує. Його особисте піклування про людину поширюється аж до рахування “вам волосся всього на голові” (Матвія 10:30).

Бог є один

Скільки є божественних духів чи богів? Відповідь: “Бог є один” (Галатів 3:20). Мойсей сказав народові Ізраїлю: “Слухай, Ізраїлю: Господь Бог наш – Господь один!” (Повторення 6:4). Неодноразово Писання свідчить про те, що Бог – один.

Якщо Бог – один, то чи не впливає звідси, що кожен, хто поклоняється богам, говорить про бога, вірує у бога, має того самого бога? Дехто роздумує, що якщо Бог є один, то і юдеї, і мусульмани, і індуїсти, і християни - всі вони поклоняються Йому одному, просто кожен навчає відповідно до своєї традиції. Приводяться такі порівняння: є одне сонце; кожен, хто дивиться на нього, незалежно від того, яке в нього наукове уявлення про сонце, все ще бачить і отримує те саме світло та тепло від того сонця.

Але Писання проголошує, що цей висновок фальшивий. Псаломспівець пише: “Бо всі боги народів – божки, а Господь створив небеса” (Псалом 96:5). Ідол є неіснуючим богом, богом, якого створила людина відповідно до свого особистого уявлення про те, яким повинен бути бог. Кожен, хто не знає єдиного Господа, Який створив небо і землю, єдиного Бога, Який об’являє Себе в Писанні, має створеного бога, ідола. Якщо є тільки один Бог, наскільки важливим є знати саме Його, а не ідола! Наскільки важливим є знати Його таким, як Він є!

Бог є Триєдиний

Один правдивий Бог об’явив Себе в трьох Особах. Коли Ісус заповідає хрестити в Ім’я єдиного правдивого Бога, Він каже: “хрестячи їх в Ім’я Отця, і Сина, і Святого Духа” (Матвія 28:19). То не були просто три імені, що дані одному Богові. То імена, що стосуються трьох окремих осіб. Св. Іван записав слова Ісуса, Сина Божого: “І вблагаю Отця Я, - і Утішителя іншого дасть вам, щоб із вами повік перебував” (Івана 14:16). Син, одна Особа, молиться до Отця, іншої Особи, щоб Він послав Утішителя, третю окрему Особу.

Далі, три Особи Божі не є просто трьома поділеннями Бога, кожна з Яких представляє третину Бога. Про Ісуса Писання каже, що “в Ньому тілесно живе вся повнота Божества” (Колосян 2:9). Кожен - Отець, Син і Святий Дух, є правдивим і повним Богом. І все-таки немає трьох Богів, а є один Бог. Церква прийняла термін “Триєдиний” для того, щоб висловити цю правду, об’явлену в Писанні. Бог є Триєдиний Бог. Писання говорить про Бога, як про Святу Трійцю. Це – один правдивий Бог; всі інші боги є ідолами.

Який цей Триєдиний Бог? Значна частина відповіді на це запитання буде знайдена в дослідженні характеристик, що їх Писання приписує Богові. Які головні атрибути Божі? Як вони стосуються людини? Яким чином вони важливі у Божих взаєминах із людиною?

Бог є вічний

Бог є вічним, позачасовим, незмінним. Звичайна людина може мислити тільки в термінах часу та змін. Все мусить мати початок, все закінчиться, і все постійно змінюється. Це особливо правдиво про саму людину. Але Бог є вічним: без початку і без кінця. Перед тим, як став існувати світ, Бог був. “Перше ніж гори народжені, і поки Ти витворив землю та світ, то від віку й до віку – Ти Бог!” (Псалом 90:2).

Через те, що Бог є вічним, Він не підпорядковується впливові часу; Він – позачасовий. Людина акуратно вимірює час, записує всі події відповідно до того порядку, в якому вони відбувалися, зазначає скільки часу проминуло між ними. По-іншому людина мислити не може. Але Бог не має таких обмежень. Петро каже: “В Господі один день – немов тисяча років, а тисяча років – немов один день!” (2 Петра 3:8). Ісус також свідчив про цю позачасовість, коли Він сказав юдеям: “Перш ніж був Авраам, - Я є” (Івана 8:58). Авраам підпорядковувався часові, але Ісус як Бог є позачасовим, вічносущим.

Як вічний та позачасовий, Бог є також незмінним. Псалмоспівець, визнаючи, що небеса та земля старіють і змінюються, звертається до Бога: “Ти ж – Той Самий, а роки Твої не закінчаться!” (Псалом 102:27). Яків говорить про добрі дари, які приходять від Бога, “Отця світил, що в Нього нема переміни чи тіні відміни” (Якова 1:17). Для людини це означає, що будь-яку обітницю, яка чинить Бог, будь-яке слово, що Він його промовляє, не зміняться. Людина може від нього відвернутися, людина може відмовитися вірити цьому слову, але Бог дотримуватиметься його повіки. Павло писав до Тимофія: “А коли ми невірні, застається Він вірним, бо не може зректися Самого Себе” (2 Тимофія 2:13). Людська невіра не зробить Бога невірним Своему Слову (Римлян 3:3).

Бог є всюдисущий

Іншою властивістю Бога, що є тісно поєднаною з Його позачасовістю та незмінністю, є Його позапросторовість. Бог не підпорядковується просторові; якщо зазначити це ясніше, Він – всюдисущий. Єремія записує слово Боже: “Чи Я неба й землі не наповнюю?” - каже Господь” (Єремії 23:24). Той факт, що будівля займає якесь певне місце, не витісняє з того місця Бога. Той факт, що Бог є в Америці, не перешкоджає Йому бути також у Європі, Азії, Африці, власне повсюди на землі та на небі. Жоден астронавт не може мандрувати всесвітом поза досяжністю Божою. Дуже правильно запитує Псалмоспівець: “Куди я від Духа Твого піду, і куди я втечу від Твого лиця?” (Псалом 139:7) Він виявляє, що немає такого місця, де людина могла би сховатися від присутності Бога. Водночас християнину дається утішаюче запевнення:

“І ото, Я перебуватиму з вами повсякденно” (Матвія 28:20). Ні час, ні простір не віддають присутності Бога, що піклується про нього.

Бог є всезнаючий

Бог є всезнаючим. “Його мудрости міри нема!” (Псалом 147:5) Нічого немає такого, чого би Він не знав. Автор Послання до євреїв нагадує своїм читачам: “Все наге та відкрите перед очима Його, - Йому дамо звіт!” (Євреїв 4:13) Людина забуває багато з того, що вона робить, багато слів із того, що вона промовляє, але Бог повністю їх знає і пам’ятає. Людина може ніколи не усвідомити, що спало їй на думку, але Бог, Який досліджує серце, досконало знає і пам’ятає те, що людині спало на думку.

Досконала мудрість є поєднаною з досконалим знанням про все. Бог завжди знає, що є кращим. “Мудрість та сила – у Нього, Його рада та розум” (Йов 12:13). Коли людина дивиться на Боже чудесне творіння, вона спонукувана вигукувати: “Які то численні діла Твої, Господи, - Ти мудро вчинив їх усіх” (Псалом 104:24). Справді, Павло може писати: “О глибино багатства, і премудрости, і знання Божого!” (Римлян 11:33)

Бог є всемогутній

Людина навчилася використовувати та контролювати величезні силові ресурси. Але неминуче настає межа, поза яку людина піти не може. Приходить час, коли треба сказати: “Цього людина не може.” На противагу до цього Ісус каже: “Все можливе Богові” (Матвія 19:26). Бог є всемогутній. Його влада виходить за межі того, що може досягнути людина. Павло пише до ефесян про Того, “Хто може зробити значно більш над усе, чого просимо або думаємо, силою, що діє в нас” (Ефесян 3:20). Людина гордиться своєю силою, відкриттями та науковими досягненнями. Якими безмежними вони інколи виглядають! Проте якими мініатюрними вони є у порівнянні з Божою всемогутністю! Його всемогутність є безмежною.

Бог є святий

У своєму видінні Бога у Його славі Ісаїя чув шестикрилих серафимів, що кликали і говорили: “Свят, свят, свят Господь Саваот, уся земля повна слави Його!” (Ісаї 6:3). Бог є піднесеним, безконечно досконалим, Тим, Кому належить вся честь, слава і хвала. Як нескінченно досконалий, Він любить усе те, що є добрим, і Він каже людині: “Будьте святі, бо святий Я” (Левит 11:44). У Своїй святості Він ненавидить усе зло. Чи то є промовлений обман, чи зло у серці, воно “все оте, що зненавидів Я,- промовляє Господь” (Захарії 8:17).

Ми також бачимо, що Писання приписує Богові справедливість. Бог є справедливим у всіх своїх діях щодо людини. Білдад, один із Йовових друзів, спитався: “Чи Бог скривлює суд, і хіба Всемогутній викривлює правду?” (Йов 8:3). Це питання передбачає негативну відповідь: ніколи Бог не скривлює суду. Господь Ісус, Який повернеться для суду, є “Суддя праведний” (2 Тимофія 4:8). Справді, святий Бог є справедливим і праведним, Він хвалить добре і засуджує зло. Його святість ненавидить гріх, Його справедливість засуджує гріх. Ісаїя у своєму видінні, поглянувши на Трисвятого Бога, промовив: “Горе мені, бо я занашащений! Бо я чоловік нечистоустий!” (Ісаї 6:5). Людина не може зневажливо ставитися до святості та праведності Божої. Вона є цілковито реальною. Бог є нескінченно досконалим. “Свят, свят, свят Господь, Бог, Вседержитель!” (Об’явлення 4:8).

Бог є любов

Властивістю Божою, що є найвизначнішою для людини, є любов. Такою повною характеристикою Бога вона є, що Писання не лише каже, що Бог любить, але й просто зазначає, що “Бог є любов” (1 Івана 4:8). Писання говорить про такі аспекти та свідчення Божої любові, як Божа доброта, добрість, милосердя, співчуття, благодать, терпіння, витривалість, спокій.

Ця нескінченна любов Божа має вічне значення для людини. До Свого народу Господь каже: “Я вічною любов’ю тебе полюбив, тому милість тобі виявляю” (Єремії 31:3). Саме ця необмежена любов Божа до цілого світу спонукала Його видати Свого Сина, щоб людина могла мати життя через віру в Нього (Івана 3:16). По правді, такою великою є любов Божа, що “Христос умер за нас, коли ми були ще грішниками” (Римлян 5:8). Природнім є любити своїх друзів, любити тих, хто відповідає взаємністю. Але Бог полюбив тих, що через гріх були Його ворогами. Чи є ще більше свідчення про багатство Його милосердя, про Його “превелику любов до нас” (Ефесян 2:4).

Людина може тільки дивуватися, коли намагається зрозуміти все те, що Бог об’являє про Себе.

ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. *Як можна узгодити Божє піклування про Своє творіння із присутністю стількох воєн і злочинів у світі?*
2. *Чи не всі люди, що вірують у бога, мають того самого бога, за винятком того, що вони до нього по-різному підходять? Поясніть.*
3. *Обговоріть об’явлення Бога, як Триєдиного, на основі Матвія 3:16, 17.*
4. *Прочитайте Псалом 139. До яких властивостей Божих повертає він увагу людини? Яке вони мають практичне застосування?*
5. *Яка Божа властивість має вести християнина до того, щоб він завжди молився “Хай буде воля Твоя”? Поясніть.*
6. *Обговоріть значення Божої святості і любові відносно спасіння людини.*

3. ПОХОДЖЕННЯ СВІТУ

Людина завжди цікавилася тим, звідки з’явився цей світ. Вона запитувала про походження цього велетенського всесвіту. Вчені доклали багато зусиль до того, щоб віднайти ключ про походження землі.

Бог дає Свою відповідь на такі запитання у Святому Письмі. Там розповідається історія тим, хто єдиний може її розповісти. Це – не байка, не міф; це найдавніша історія світу, об’явлена Богом.

Бог створив небо і землю

Писання починається такими словами: “Напочатку Бог створив небо та землю” (Буття 1:1). Цей світ не є наслідком якогось простого випадку. Матерія, з якої складається світ, не є чимось вічним. Перед початком існував тільки Бог. Лише Бог є вічний, і Він є Творець неба і землі, всесвіту - усього. Писання каже: “Він є перший від усього, і все Ним стоїть” (Колосян 1:17).

Ця творча дія Божа описана в листі до євреїв таким чином: “Вірою ми розуміємо, що віки Словом Божим збудовані, так що з невидимого сталося видиме” (Євреїв 11:3). Творення було спричинене Словом Божим. Бог промовив слово сили, і все, що Він промовив, сталося. Він сказав: “Хай станеться”, - і це слово привело те, що Він промовив, до існування. Воно привело те, що є зараз видимим, у буття із небуття. Творча дія Божа полягала у приведення усього на небі та землі до існування з нічого.

Це творче діло Боже відбулося впродовж перших шести днів часу. Протягом тих шести звичайних днів Бог створив усе, розпочинаючи із безформенної матерії, а далі світла, і нарешті усіх тварин і людину, як це описано в перших двох розділах Буття. Коли Він давав Десять Заповідей Ізраїлеві через Мойсея, то знову Бог згадав той факт, що “шість день творив Господь небо та землю, море та все, що в них” (Вихід 20:11).

Ангели

Хоча й Буття в оповіданні про творення не згадує якимось по-особливому ангелів, вони повинні бути включеними як частина повного творіння, що його Бог здійснив впродовж шести днів. Павло посилається на створення цих невидимих створінь, коли пише про Сина Божого, що “Ним створено все на небі і на землі, видиме й невидиме, чи то господства, чи то влади, чи то начальства, - усе через Нього і для Нього створено!” (Колосян 1:16).

Людина

Боже діло творіння досягнуло свого піку у створенні людини. Сонце, місяць і зорі були поміщені на небозводі, “щоб світили вони над землею” (Буття 1:17), а земля, в свою чергу, була створена, щоб бути домівкою людини. Людині було дано владу панувати “над морською рибою, і над птаством небесним, і над худобою, і над усею землею, і над усім плазуючим, що плазує по землі” (Буття 1:26). Писання розглядає ціле створення як таке, що відбулося заради людини.

Людина є сама у своєму класі в Божому твориві. Вона не є просто вищою формою тваринного життя. Те, що людина відрізняється від інших живих істот, є вже очевидним із того способу, яким вона була створена. Всі інші форми життя були просто покликані до буття, коли Бог наказував землі їх привести. “І сказав Бог: “Нехай видасть земля живу душу...” (Буття 1:24). Однак про людину Писання каже: “І створив Господь Бог людину з порошу земного. І дихання життя вдихнув у ніздрі її, - і стала людина живою душею” (Буття 2:7).

Людина відрізняється від усіх інших живих створінь тим, що Бог дав їй і тіло, і душу, або ж духа. Ісус чітко говорить про людину таким чином, коли Він каже: “Не лякайтеся тих, хто тіло вбиває; але бійтеся більше Того, Хто може й душу, і тіло вам занести в геєнні” (Матвія 10:28). Хоча людське тіло в багато чому подібне до тіла деяких тварин, тільки в людини є душа.

За образом Божим

Що найбільше відрізняє створення людини, то це те, що Бог сказав: “Створімо людину за образом нашим” (Буття 1:26). Цього не сказано про будь-яку іншу частину Божого творива, ні про яку іншу живу істоту. Через те, що Бог є Духом без фізичного тіла, образ Божий не стосується ні до якої фізичної подібності. На образ Божий

дивилися в тому широкому смислі, що людина, як і Бог, є особистістю, яка має інтелект, волю, емоції, спроможність мислити, приймати рішення, робити висновки. Чим, однак, є образ Божий у його правдивому смислі треба дізнаватися з Писання.

Св. Павло говорить про відновлення образу Божого у людині, що впала у гріх. Чим те, що було втраченим, мусить бути відновленим, щоб знову про людину казали, що вона має образ Божий? “Нова людина”, яка “відновлюється для пізнання за образом Створителя її” (Колосян 3:10). Павло закликає ефеських християн “відновлятися духом ... [їхнього] розуму, і зодягнутися в нового чоловіка, створеного за Богом у справедливості і святості правди” (Ефесян 4:23, 24). Подібність до Бога складається у розумі, спосіб мислення якого відповідає Божому, у волі, що погоджується з тим, чого бажає Бог, у любінні того, що любить Бог. З таким розумом, волею і серцем людина є праведною і святою, подібною до Бога, Який її створив. Бог дав цей вид розуму, і волі, і серця людині, коли вона була вперше створеною.

Боже досконале творіння

Коли Бог подивився на все, що Він створив, то побачив, що все воно було дуже добрим (Буття 1:32). Мудрий Бог досконалості створив світ, що вийшов з Його руки без жодної вади, без присутності зла, бездоганний. По-правді, коли світ було створено Богом, то це був світ на Його славу. У видінні Іван чув, як двадцять чотири старці поклонялися перед вітварем на небі, кажучи: “Достойний Ти, Господи й Боже наш, прийняти славу, і честь, і силу, бо все Ти створив, із волі Твоєї існує та створене все!” (Об’явлення 4:11).

Бог піклується про Своє творіння

Боже зацікавлення до світу та до людини не припинилося по створенні. Той, Хто створив все, є також Тим, Хто піклується про те, що Він створив. Світ і людина все ще є предметами Божого невпинного провидіннєвого піклування.

Щоб світ міг продовжувати наповнюватися рослинним життям і тваринами багатьох видів, Бог через Своє Слово забезпечив розмноження усякої істоти “за родом її.” Кожній рослині було наказано висівати насіння, що виростатиме в рослини такого самого “роду”, як і батьки. Бог наказав тваринам розмножуватися, щоб їхні нащадки були того самого “роду”, що й батьки.

Людське населення світу не було обмежене до Адама та Єви, перших чоловіка та жінки, яких створив Бог. Його благословення до них було: “Плодіться й розмножуйтеся, і наповнюйте землю, оволодійте нею” (Буття 1:28). Таким чином Бог піклується про тривалість та примноження людини, вінця Його творіння.

Взагалі, піклування про світ іде тим шляхом, що відповідає законам природи. Ці закони були встановлені Богом і дотримуються Ним, Хто тримає “усе словом сили Своєї” (Євреїв 1:3). Бог посилає дощ і сонячне проміння, дає родючі пори року, підтримує закони інерції та тяжіння, спричиняє зростання та розпад, як частину піклування про Своє творіння.

Саме Бог править усім, контролює та спрямовує курс подій, щоб вони могли служити Його цілі та планові. Хоча правдою є те, що “розум людини обдумує путь її”; також правдою є те, що “кроки її наставляє Господь” (Приповістей 16:9). Це стосується також народів. Саме Бог “призначив окреслені доби й границі замешкання” людей (Дії 17:26). Це не означає, що людина є простим пішаком, якого Бог невпинно змушує рухатися особливим курсом, але це таки означає, що “тим, хто любить Бога... усе допомагає на добре” (Римлян 8:28). Бог не змушував Юди зраджувати Ісуса, але

Він використав Юдину зраду на добро, щоб, відповідно до Його обітниці, Ісус зміг віддати Своє життя заради людини.

Світ продовжує бути об'єктом Божого піклування; його курс триває під Божим спрямуванням і проводом. Бог є і Творцем, і Тим, Хто піклується.

Еволюція впродовж мільйонів років?

Оповідання про творіння, у його простому історичному значенні, було відкинуте величезною частиною людства. Геологи спробували пояснити сучасну форму землі наслідком еволюційного розвитку, що відбувався впродовж мільйонів років. Біологи спробували показати, що людина є іншою формою тваринного життя, яка розвинулася із нижчих форм, таких, як мавпи. На їхню думку, це також відбувалося впродовж тривалого періоду часу. Астрономи шукали пояснення існування всесвіту з його велетенськими галактиками через різноманітні еволюційні теорії, що часом суперечили одна одній.

Навіть деякі богослови та релігійні діячі намагаються “пояснити” оповідання в Бутті таким чином, що приведе його в гармонію із припущеннями “науковців.” Стає популярним розглядати оповідання з Буття, як міф, або символічне чи поетичне оповідання, що не заслуговує називатися історичним фактом. Робляться заяви, що юдеї міфологічною мовою намагалися висловити факт творіння без опису того, яким чином воно відбувалося. Проте треба пам'ятати, що Ісус, Син Божий, не вагаючись, говорить про створення людини, як про те, що сталося відповідно до запису в Бутті (пор. Матвія 19:4). Хто хотів би заперечити Біблійне оповідання про створення, тому доведеться погодитися щодо цього з Самим Ісусом. Не можна допускати ніякого пристосування Писання до людських теорій. Радше треба просити науковця, щоб він формулював свою теорію таким чином, щоб не суперечити чіткому об'явленню Писання. Досвідчені науковці стверджують, що це можливо.

Тут неможливо спростувати різноманітні еволюційні теорії пункт за пунктом. Проте буде корисно пам'ятати про певні основні принципи, які може використовувати християнин в оцінці теорій, що претендують на пояснення походження всесвіту, світу та людини:

1. Розрізняйте між науковими *фактами* та простими *можливими* поясненнями певного явища.
2. Зауважте непостійності в еволюціонізмі, його протиріччя навіть у деяких наукових законах, той факт, що його широкі висновки дуже часто базуються на мінімумі свідчень.
3. Не будьте ошелешені силою чисел. Широке прийняття еволюціоністських теорій не робить їх правдивими.
4. Приймайте Писання у його простому значенні (як воно і планувалося бути прийнятим), правдиво визнаючи використання образної мови, притч та метафор, але завжди сприймаючи за історичне те, що таким є.
5. Пам'ятайте: пояснення усіх явищ, що спостерігаються, всіх геологічних формацій тощо не може і не повинне протирічити Писанню. Визнавайте, що ніколи не може бути протиріччя між правдивою наукою та Божою правдою в Писанні. Немає протиріччя між світом, що створений Богом і Його об'явленим Словом.
6. Пам'ятайте, що наука не може дійсно піклуватися про походження світу, оскільки це перебуває поза цариною наукового дослідження. Це – унікальна подія, про яку тільки Бог, Творець, може авторитетно промовляти. Це Він і робить у Писанні.

ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Прочитайте Буття 1. Що є в оповіданні такого, яке веде до висновку, що дні творіння були такими днями, про які людина зазвичай думає?
2. Чи той факт, що всесвіт був створений заради людини унеобхіднює висновок, що земля, навіть сонце, є центром всесвіту? Поясніть.
3. Що каже Писання про душу людини у цих місцях: Луки 1:46, 47; Псалом 42:1, 2, 5, 6; Матвія 27:50?
4. Обговоріть важливість багаторазового використання слів «за родом її» у Буття 1. Що таке «рід»?
5. Сьогодні багато хто заперечує існування Адама та Єви через те, що оповідання з Буття вважають міфом. Прочитайте Римлян 5:12-21. Чому важливо визнавати те, що Адам жив насправді?

4. ГРІХ

Коли Бог поглянув на Своє завершене творіння, Він вирішив, що воно було дуже добрим. Будь-хто, дивлячись на сьогоднішній світ і людей, піддасть сумніву це судження Бога. Коли зілля заглушує овочі на полі, а саранча знищує посіви, коли землетруси знищують міста і людські життя, коли смерчі та урагани руйнують домівки та сіють смерть, тоді людина задається питанням: чи добрим є світ природи? Коли масові безчинства завершуються пожежами та вандалізмом, коли зростають випадки крадіжок, убивств і згвалтувань, коли розв'язується війна із злочинами проти людства, тоді людина починає задумуватися над добротою самої людини. Навіть найоптимістичніші спостерігачі повинні прийти до висновку, що десь щось не так, як треба. Цей світ не є більше “дуже добрим”, як про нього був сказав Бог. Що не так? Що сталося?

Відповіддю є - ГРІХ.

Природа гріха

Що таке гріх? Писання визначає гріх, як “беззаконня” (1 Івана 3:4). Бог об’явив Свою волю людям. У людей є, принаймні до певної міри, відчуття того, що є добре, а що є погане. Наприклад, кожна нормальна особа знає, що убивство є злом. Потім також у Писанні Бог дав Свій Закон у письмовій формі. Існує абсолютний стандарт, що його визначив Бог для людської поведінки. Будь-яке відхилення від цього стандарту Божого є гріхом, або ж беззаконням. Гріх також названо переступом, бо гріх включає в себе переступання через ті межі, що їх встановив Божий Закон. Дещо з іншого боку, гріх називається злом (1 Коринтян 14:20) і лихим наміром (Матвія 22:18). Через те, що гріх є порушенням Божого Закону, він насправді є ворожнечею проти Бога (пор. Римлян 8:7).

Гріхопадіння

Що ж викликало цю величезну зміну творіння, що “добре” було, на сучасний світ гріха та зла? Відповідь дається у третьому розділі книги Буття. Сатана, один із анголів, що згрішили проти Бога і були вигнані з-перед Божої присутності, спокусив людину. Промовляючи до Єви устами змія, Сатана перше піддав сумніву Божий наказ не їсти з дерева пізнання добра і зла, а потім прямо перечив Божому Слову. Використовуючи свободу волі, що була дана людині при створенні, Єва вибрала йти за оманливим словом Сатани. Потім вона дала цей плід Адамові і він також вирішив їсти

з нього, на протипагу Божому наказу. Таким чином, коли людина не послухала Божого наказу, гріх вперше з'явився у цьому світі, такому досконалому колись при створенні.

Гріхопадіння – катастрофа

Результатом входу гріха стала катастрофа для світу і для людини. Бог сказав Адамові: “Проклята через тебе земля! Ти в скорботі будеш їсти від неї по всі дні свого життя. Тернину й осот вона буде родити тобі, і ти будеш їсти траву польову” (Буття 3:17, 18). Через це Павло міг писати: “Все створіння разом зітхає і разом мучиться аж досі” (Римлян 8:22). Світ, у якому тепер живе людина, є недосконалим, і він таким є через людський гріх.

Але якою катастрофою був гріх для самої людини! Бог застерігав від переступу Його заповіді: “В день твоєї їди від нього ти напевно помреш” (Буття 2:17). Духовна смерть негайно захопила перші людські створіння. Замість любові до Бога, замість довіри до Нього і замість того, щоб радіти Його присутності, Адам і Єва сховалися, втікаючи у страхіві від присутності Божої. Тепер вони були “мертві...через.. провини й гріхи” (Ефесян 2:1).

Духовна смерть принесла із собою також тимчасову смерть. Тепер, коли людина була грішником, Бог вигнав її із Едемського саду, “щоб не простяг він своєї руки, і не взяв із дерева життя, і щоб він не з’їв, - і не жив повік віку” (Буття 3:22). Тепер у людини є тіло, яке старіє і вмирає. Йому властиві біль і хвороби. Людина може через медичні знання полегшити біль і подолати хворобу, але смерть є неминучою. Лютер співав: “Посеред земного життя смертельні пастки оточили нас.”

Коли згрішили ангели, Бог їх “в кайдани темряви вкинув до аду” (2 Петра 2:4). Хоча це й не було негайним результатом для людини, коли вона згрішила, проте коли вона перебуватиме у духовній смерті, вона почує ще й слова: “Ідїть ви від мене, прокляті, у вічний вогонь, що дияволіві та його посланцям приготований” (Матвія 25:41). “Заплата за гріх – смерть” (Римлян 6:23), і це включає вічну смерть, прокляття і пекло.

Прабатьківський гріх – загальний

Гріх був катастрофою для Адама і Єви. Те саме є правдою і щодо їхніх нащадків, - усього людства. Адам і Єва були спільними батьками, від яких пішли усі люди. Коли джерело є забрудненим, вода, яка з нього виходить, також буде забрудненою. Йов спитався про людину: “Хто чистого може вивести з нечистого?” Дуже правильно він відповів: “Ані один!” (Йов 14:4) . Ісус також сказав: “Що вродилося з тіла – є тіло” (Івана 3:6). Тіло стосується спотвореної гріховної природи, яка перебуває в людині від часу гріхопадіння. Від Адама і Єви і далі гріховне тіло може народжувати тільки гріховне тіло. Тому Псалмоспівець сповідує: “Отож я в беззаконні народжений, і в гріху зачала мене мати моя” (Псалом 51:7). Прабатьківський гріх переходить від грішних батьків до дітей, які успадковують гріховну природу батьків. Яким би невинним не виглядало шойно народжене немовля, прабатьківський гріх є його успадкованою поразою.

Прабатьківський гріх засуджує

Ця успадкована поразка не є чимось маленьким чи незначним. Людина може її такою собі уявляти. Вона може вважати її за якусь нещасливу слабкість, але таку, що її легко можна подолати. Тільки з Писання можна пізнати правдивий стан людини, який

є наслідком прабатьківського гріха. Писання вказує, що природна людина “не приймає речей, що від Божого Духа, бо їй це глупота, і вона зрозуміти їх не може, бо вони розуміються тільки духовно” (1 Коринтян 2:14). Коли Біблія описує людину, як таку, що за природою перебуває у духовній темряві або ж є духовно мертвою, то вона описує стан, з якого людина не може визволитися жодним своїм зусиллям. Мертве не може породжувати життя. Темнота не може виробляти світло. Людина не просто не любить Бога, але за своєю природою вона *неспроможна* Його любити. Природний розум і серце людини описані як “ворожнеча проти Бога, бо не кориться Законові Божому, та й не може” (Римлян 8:7). У людини є серце, яке прагне того, що є злим (пор. Галатів 5:17, 24).

Гріховна природа, яка передається успадкуванням від батьків до дітей, вже сама по собі приносить усім людям заслужений осуд Божий. Святий Павло каже ефесянам, що вони “з природи були дітьми гніву” (Ефесян 2:3). Якщо людина є дитям гніву з *природи*, тоді з природи, тобто внаслідок прабатьківського гріха, вона перебуває на дорозі осуду.

Дійсний гріх

Якщо прабатьківський гріх є терміном, який вживається для того, щоб говорити про людський гріховний *стан*, то термін “дійсний гріх” є тим терміном, який описує людські гріховні *вчинки*. Кожна думка, слово чи вчинок, які суперечать Закону Божому, є гріхом, і за звичай називається дійсним гріхом. Це не означає, що прабатьківський гріх є менш реальним чи осуджуючим, але дійсний гріх є тим гріхом, який чиниться окремою особою.

Цілком очевидним є те, що коли людина чинить гріх, такий, як убивство чи крадіжку, коли вона чинить щось таке, що порушує будь-яку із Божих Заповідей, то вона чинить гріх. Але також коли не робиться щось те, що мало би бути зробленим, то це також є гріхом. “Отож, хто знає, як чинити добро, та не чинить, - той має гріх!” (Якова 4:17). Отже, можна говорити про гріхи вчинення та упущення.

Дійсні гріхи можуть також означати просто сказані чи неказані слова. Ісус повідомляє фарисеїв: “Кажу ж вам, що за кожне слово пусте, яке скажуть люди, дадуть вони відповідь судного дня!” (Матвія 12:36). Кожне людське слово потрапляє під ретельний розгляд Божого святого Закону.

Те саме є правдою і про кожену думку, що її думає людина, про кожне пожадання, що вона його відчуває. Будь-яка думка чи пожадання, що порушує Закон Божий, є гріхом. Ісус каже, що не тільки видиме убивство є гріхом, але “кожен, хто гнівається на брата свого, підпадає вже судові” (Матвія 5:22). Він дуже чітко висловлюється, що “кожен, хто на жінку подивиться із пожадливістю, той уже вчинив із нею перелюб у серці своїм” (Матвія 5:28). І це є правдою незважаючи на те, чи ці думки та вчинки були добровільними чи ні.

Міра, до якої думки, слова та вчинки природної людини є грішними, стає очевидною, коли Писання промовляє, що Богові “догодити без віри не можна” (Євреїв 11:6). Це правда, що природна людина може до певної міри чинити діла, які видаються добрими. Природна людина може бути слухняним громадянином, уникати убивства, крадіжки, перелюбу. Вона може виявляти співчуття та допомагати своєму ближньому. Вона може займатися благодійністю. Вона може бути добрим працівником, вірним чоловіком чи батьком. До певної міри життя світської праведності, яка стосується людської зовнішньої поведінки у цьому світі, для природної людини є можливим. У цьому світі людина може вважати таке життя добрим. Однак коли ці діла, якими б добрими вони не виглядали, чиняться без віри в Христа, Бог їх не приймає за добрі.

Перед Богом правдивим є про кожну людину те, що “Нема добродинця, нема ні одного!” (Псалом 14:3).

Треба визнавати прокляття гріха

Дуже важливо, щоб людина визнавала реальність та міру і прабатьківського, і дійсного гріха. Допоки людина не визнає свого правдивого стану відносно Бога, їй не вдаватиметься визнати потребу в допомозі. Тільки тоді, коли людина визнає, що повністю є рабом гріха, тоді тільки вона шукатиме звільнення із цього рабства. Тільки тоді, коли людина визнає, що вона насправді є за природою духовно мертвою, тільки тоді вона зрозуміє, що всяке джерело духовного життя є поза нею. Саме тоді, коли людина побачить гріх у всій його масштабності і з усіма його осуджуючими наслідками, тільки тоді вона починає оцінювати, що спасіння мусить приходити, як безкоштовний дар благодаті та милосердя Божого. Єдина надія людини є у словах: “Не маю нічого у своїх руках, лиш до хреста Твого я прагну.”

ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. *Що об’являє Писання про походження Сатани? Прочитайте 2 Петра 2:4; Юди 6; 1 Івана 3:8; Івана 8:44.*
2. *Прочитайте Буття 3:1-6. Що це місце нам виявляє про те, яким чином часто приходять спокуси?*
3. *Прочитайте Луки 10:25-37. Хто був винен у вчиненому гріхові? У гріхові упуцнення? Порівняйте це із сьогоднішніми обставинами.*
4. *Чому так звана “нова моральність”, або “ситуативна етика”, є серйозною загрозою Євангелію?*

5. ІСУС ХРИСТОС

“Мертва у гріхах.” Ось так описує Писання духовний стан людини. Відповідно, людський стан є цілком безнадійним, принаймні щодо спроможності людини самій собі допомогти. Те, що є мертвим, не може виробляти життя. Якщо є якась надія для людини, то ця допомога повинна надійти від когось іншого, не від гріховної людини. І ця допомога надійшла в Ісусі Христі.

Ісус Христос – Богочоловік

Хто такий Ісус Христос? Відповідь є подвійною. Він – правдивий Бог; він – правдивий чоловік, Богочоловік. Диво і таємниця цього виходять поза людське розуміння. Людина повинна просто слухати те, що навчає Писання про Ісуса Христа.

Ісус – правдива людина

Є люди, які заперечуватимуть те, що Ісус Христос є правдивим чоловіком. Св. Лука розповідає історію, яку не так легко забути, про те, як народилася була дитина, яку назвали Ісус. В час правління Римською імперією цезаря Августа, близько 2000 років тому, Марія, дружина Йосипова, народила у Віфлеємі дитя. Це дитя потребувало Марійного піклування, воно потребувало Йосипової допомоги для того, щоб врятувати Своє життя втечею до Єгипту. Ця дитина їла і спала. Ця дитина “росла та зміцнялася

духом, набираючись мудрости.” Цей Ісус відчував усе, як людина. Він оплакував смерть Свого дорогого друга Лазаря. Його було “випробувано в усьому, подібно до нас” (Євреїв 4:15). Врешті-решт, він Сам зазнав смерті, якої зазнають люди. Не викликає сумніву те, що Ісус Назарянин, дитя Марії, був правдивою людською істотою. Він був настільки людським, що сьогодні багато хто хоче називати його тільки людиною і ніким більше.

І все-таки був час, коли люди розуміли, що цей чоловік був іншим, унікальним.

Ісус – правдивий Бог

Справді унікально! Вже його народження про це свідчило. Ангол сказав Марії, що вона матиме дитину, тому що Святий Дух злине на неї і сила Всевишнього її огорне (Луки 1:35). Йосипа було запевнено, що зачатє Марією було від Святого Духа (Матвія 1:20). Марії було сказано, “те то й Святе, що народиться, буде Син Божий” (Луки 1:35). Так воно і сталося, що “як настало ж виповнення часу, Бог послав Свого Сина, що родився від жони” (Гататів 4:4). Справді, Слово, як святий Іван називає Ісуса, яке “в Бога було, і Бог було Слово” (Івана 1:1), “сталося тілом, і перебувало між нами” (Івана 1:14). Отже, коли народився Ісус, то народився Син Божий. Ісус є вічним Сином Божим; він є правдивим Богом. Так називає Його Писання.

Яким очевидним це було також і за Його життя! Вітер і хвилі корилися Йому, на подив учням. Його благословення могло помножити п`ять хлібин і дві рибини так, що вони змогли втамувати голод п`яти тисяч людей. Смерть повинна була піддатися Його слову сили. Все це було доказом його слів: “Я й Отець – Ми одне!” (Івана 10:30). Він справді є правдивим Богом. Божественні імена, божественні атрибути, божественні діла, божественна шана – все це Його.

Дві природи в одній Особі

Якою унікальною особою є Ісус! Він – правдивий Бог, так що Апостол Павло може казати, що “ в Ньому тілесно живе вся повнота Божества” (Колосян 2:9). Водночас у Нього також є, у всіх відношеннях, людська природа.

Однак Він не є двома особами так, що одна особа є Бог, а інша – людина. У Ньому ці дві природи, наскільки вони є відмінними та різними, поєднуються таємничим чином в одній особі.

Таким близьким є союз двох природ, що усе, що говорить про Ісуса після того, як Він стався людиною, говорить як про Богочоловіка. Хоча кожна природа має певні характеристики, все-таки щоби Ісус не робив, Він робив як Богочоловік. Про це можна дізнатися тільки з Писання. Саме через те, що Писання представляє нам Ісуса таким чином, людина може пізнати Його як одну особу - Богочоловіка.

Народження є характеристикою людської природи. Через те, що в Ісуса є людська природа, Він міг народитися як людська істота. І все-таки не просто чоловік з людською природою народився від Марії. Але Ісус - Богочоловік, бо Писання чітко стверджує, що святий, народжений від Марії, називатиметься Сином Божим. Смерть є також характеристикою людської природи, а не божественної. І все ж не просто людська природа Ісуса померла, але Ісус, Богочоловік. Ось чому Св. Павло може говорити про розп`яття “Господа слави” (1 Коринтян 2:8).

З іншого боку, саме характеристикою божественної природи є мати всю владу. І все-таки не сама божественна природа діяла, коли Ісус зцілював хворих, відкривав сліпим очі, а глухим вуха. Особа Ісуса Христа, Богочоловіка, завжди здійснювала ці чудеса. Писання завжди говорить про Нього просто як про одну особу, яка могла

робити те, що було характеристиками Його людської чи божественної природи, і все-таки Він чинив все це завжди як одна божественно-людська особа. Ісусова божественна природа уможлиблювала для Нього проходити крізь зачинені двері, і все-таки то був Богочоловік, а це включає і людську природу, яка з'явилася учням у Великодній вечір. Ісус сказав Хомі доторкнутися до Нього, щоби переконатися в тому, що то був саме Він. Саме цей Богочоловік видимо був узятий від учнів Своїх у день Вознесіння. Цей Самий Богочоловік повернеться видимо останнього дня.

Отже, в Ісусі Христі божественна і людська природи унікальним та таємничим чином поєдналися в одній особі. Син, Який був з Отцем з вічності, взяв на Себе правдиву та повну людську природу. Дві природи є невіддільно поєднаними. Вони поділяють свої характеристики одна з одною, і все-таки божественна природа залишається божественною, а людська природа залишається людською. Інакше кажучи, Ісус як Богочоловік не є наполовину Богом і наполовину чоловіком або своєрідним частковим богом, але Він має всю повноту божества, і водночас Він має правдиву і повну людську природу. Хто може сподіватися осягнути цю таємницю? “Безсумнівно, велика це таємниця благочестя: Хто в тілі з'явився” (1 Тимофія 3:16).

Ісус упокорився

У певних відношеннях те, що Писання розповідає про Ісуса, Богочоловіка, коли Він жив на землі, є дещо дивним. З одного боку, Він заявляє про те, що Йому належить рівна слава з Богом. Він каже: “Щоб усі шанували і Сина, як шанують Отця” (Івана 5:23). Водночас Він обв'язався рушником і покірно обмивав ноги Своїм учням - завдання, яке давалося найнижчому слугі. З одного боку, Ісус виявляв божественну мудрість. Він “Сам знав усіх, і потреби не мав, щоб хто свідчив Йому про людину, бо знав Сам, що в людині було” (Івана 2:24, 25). У божественному всевіданні Він знав думки людей. І все-таки коли Ісус промовляв про кінець світу, то сказав: “А про день той й годину не знає ніхто: ані Анголи небесні, ані Син, лише Сам Отець” (Матвія 24:36). З одного боку, Він був спроможний наказати Лазареві, який вже був чотири дні мертвим, вийти зі своєї могили живим. З іншого боку, Він висів на хресті і видавався таким безпомічним перед обличчям Своїх ворогів, що вони з насмішкою казали: “Він інших спасав, а Самого Себе не може спасти!” (Матвія 27:42). Це видається дивними парадоксами у Євангельській історії про Христа.

Це видається таким, допоки ми не зауважимо те, що сказано про Христа Ісуса Св. Павлом, який пише до филип'ян (2:6-8). Св. Павло підбадьорює християн, щоб вони мали ту покору розуму, яку мав Христос Ісус. Далі він описує Ісуса у цьому пониженому стані: “Він, будши в Божій подобі, не вважав за захват бути Богові рівним.” Значення оригіналу можна висловити таким чином: “Він не вважав рівність із Богом за трофей чи здобич, яку треба виявляти.” Так Ісус, Богочоловік, володів формою Божою і був рівним із Богом. Сила, мудрість, слава і шана Божа були у кожному відношенні Його. Він не вважав цю рівність із Богом за трофей, який треба виставляти напоказ. Натомість “Він умалив Самого Себе, прийнявши вигляд раба.” Він відклав тривале використання і виставлення напоказ Своєї божественної природи і радше виявив Себе людям у ролі слуги. Він вибрав радше служити, аніж щоб Йому прислужували. Він вибрав радше віддати себе в руки Пилата, аніж закликати дванадцять легіонів ангелів, які були під командуванням Його як Сина Божого. Він, Який був Сам життям, вибрав впокоритися, “будши слухняний аж до смерти, і то смерти хресної...” (Филип'ян 2:8).

По правді, Ісус, будучи незмінним Богом, Тим Самим учора, сьогодні і повіки, весь час володів усією повнотою Божества. Але Він набув людської природи заради самої мети упокорити Себе. Відповідно до Своєї людської природи, Він міг відчувати голод, спрагу, зростати в мудрості, стомлюватися, страждати від болю і навіть помирати. Він набув людської природи для того, щоб змогти упокоритися у смерті, щоб досягти цілі людського спасіння. Євреїв 2:14, 15 чітко каже: “А що діти стали спільниками тіла та крові, то й Він став учасником їхнім, щоб смертю знищити того, хто має владу смерті, цебто диявола, та визволити тих усіх, хто все життя страхом смерті тримався в неволі.”

Ісус був піднесений

Як відрізняється зображення Євангеліями присутнього Ісуса по Його воскресінні! Він більше не відчуває голоду, спраги чи втоми. Він легко проходить крізь замкнені двері. Таємничим чином Він з'являється і зникає. Тепер Він проголошує: “Дана Мені всяка влада на небі й на землі” (Матвія 28:18). Його учні спостерігають, як Ісусове тіло піднімається із землі. Він приймається в небеса. Писання каже, що Бог виявив у Христі, “воскресивши із мертвих Його, і посадивши на небі праворуч Себе, вище від усякого уряду, і влади, і сили, і панування, і всякого ймення, що назване не тільки в цій віці, але й у майбутньому. І все впокорив Він під ноги Йому, і Його дав найвище за все за Голову Церкви” (Ефесян 1:20-22). По правді, також, відповідно до Своєї людської природи, Ісус увійшов тепер у повне використання сили та величі, що належать Йому як Богові споконвіку.

Коли Ісус був в упокоренні, було багато людей, які заперечували Його божественність. Фактично, через те, що Він не завжди виявляв Свою божественну велич, багато хто бачив у Ньому нікого іншого, окрім людини. Юдеї заперечували Ісусове свідчення про Його божественність, бачачи у Ньому просто людину. Тож вони вважали, що Він мусить померти, бо стверджував, що Він є Сином Божим (Івана 19:7). Тепер Ісус більше не перебуває у пониженні. Св. Павло пише: “Тому й Бог повищив Його, та дав Йому Ім'я, що вище над кожне ім'я” (Філіп'ян 2:9). Але хіба не багато є людей, котрі все ще відмовляються визнати це ім'я як таке, що вище понад кожне ім'я? Скільки людей все ще відрікаються також від воскреслого Господа! Та коли Він з'явиться видимо по Своїм поверненні і всі люди побачать Його у Його повній славі та величі, тоді сповняться Павлові слова: “...щоб перед Ісусовим Ім'ям вклонялося кожне коліно небесних, і земних, і підземних, і щоб кожен язик визнавав: Ісус Христос - то Господь, на славу Бога Отця!” (Філіп'ян 2:10, 11).

ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Знайдіть свідчення у Писанні про те, що в Ісуса є божественні Імена, божественні властивості, божественні діла та божественна пошана.
2. Чи в Ісуса все ще є людська природа? Поясніть.
3. Як може Ісус казати: “Отець більший від Мене”, - і також: “Я і Отець – одне”?
4. Прочитайте 2 Коринтян 8:9. Що це об'являє про Ісусів стан пониження?
5. Дослідіть 1 Петра 3:18-22. Що це об'являє про Ісусове піднесення?

6. ВИКУПЛЕННЯ

“Син бо Людський прийшов, щоб знайти та спасти, що загинуло” (Луки 19:10). Так просто і так коротко Ісус зазначив ціль, задля якої Він, Син Божий, стався людиною. Він прийшов, щоб здійснити спасіння для людей, які загинули внаслідок гріха. Він прийшов, як також зазначає Писання, примирити світ із Отцем (пор. 2 Кор. 5:19). Інший термін, що вживається щодо Ісусового діла, – замісницька жертва. Він прийшов, щоб учинити людину “одним” із Богом. Можливо, найвживанішим терміном є викуплення. Для викуплення людини, для звільнення її від вимог і прокляття закону через принесення викупної жертви, Ісус прийшов у світ.

Саме з цією метою Отець послав Свого Сина, щоб Він набув людської природи в утробі Марії. Зі святим послухом Ісус був радий виконати цю спасенну волю Отця. Він сказав про Себе, що Він “з неба зійшов не на те, щоб волю чинити Свою, але волю Того, Хто послав [Його]” (Івана 6:38). Охоче, добровільно Він упокорив Себе і став покірним до самої смерті, “і то смерті хресної” (Филип’ян 2:8).

Ісус – замісник людини

У всіх Своїх діях послуху Отцеві Ісус діяв як замісник за все людство. З цієї причини про його діло говорять як про замісницьке, тобто, що Ісус діяв як вікарій або ж замісник людини. Так само як гріх, учинений Адамом, вплинув на всю людську расу, так само послух, який виявив Ісус, передав свій вплив на добро людини. Св. Павло пише: “Бо як через непослух одного чоловіка багато хто стали грішними, так і через послух Одного багато хто стануть праведними” (Римлян 5:19). Цю ідею замісництва висловив первосвященик Каяфа, який промовляв пророцтво, не усвідомлюючи того, що він насправді говорив, як на це вказує Св. Іван. Каяфа проголосив, що “краще для вас, щоб один чоловік прийняв смерть за людей, аніж щоб увесь народ мав загинути” (Івана 11:50). Один, що заміщає багатьох, усе людство – ось спосіб замісницької жертви, учиненої Ісусом, Богочоловіком. Як людина, Він, по правді, зміг зайняти місце людини. Як святий Бог, Він зміг здійснити для людини те, що вона ніколи не змогла би для себе вчинити.

Ісус виконав Закон

Те, що Ісус зробив для людини, як її замісник у послухові Отцеві, має двоскладовий аспект.

Один стосується виконання божественного Закону. Святість Бога вимагала від людини досконалого послуху Законові, святій волі Божій. Навіть один-єдиний переступ проти Божої волі робив людину грішником і цього не можна було терпіти. Бог вимагає не просто робити все, що можливо, Він вимагає цілковитого послуху і абсолютної святості. Менше не пройде. Однак це є неможливим для людини!

Це є неможливим для всіх, окрім однієї людини, людини, яка також є святим Богом. Коли настала повнота часу, “Бог послав Свого Сина, народженого від жони”. Цей Богочоловік став Сам під Закон. Але чому? Як правдивий Бог Він був вище від Закону. Він був подателем Закону, його Господом. Але Він “став під Законом, щоб викупити підзаконних, щоб усиновлення ми прийняли” (Галатів 4:4, 5). Таким чином, Ісус став підлягати Законові і виконав його досконало, що зробити міг тільки Він. Він не виконав його задля Себе; Він виконав його для того, щоб викупити людину, визволити її, тому що людина, яка була під Законом, сама виконати Закон не була спроможна. На це вказує Св. Павло, коли пише: “Так і через праведність Одного прийшло виправдання для життя на всіх людей... Так і через послух Одного багато хто стануть праведними” (Римлян 5:18, 19). У святому Христові, Який діє як замісник за

грішну людину, людина повністю виконує Закон Божий і рахується праведною перед Богом.

Ісус заплатив за переступ

Але ми також повинні звернути увагу на інший аспект, а саме на те, що Ісус у повному послухові до Отця став замісником замість грішників. Це включає в себе людські переступи, провини та покарання за них. Факт залишається фактом: людина не може виконувати Закону Божого досконало і цього не робить. А Бог сказав: “Та душа, що грішить, вона помре” (Єзекіїля 18:20). Поза всяким питанням, “плата за гріх – смерть.” Смерть є покаранням, яке на людей привів їхній гріх. У платі за це покарання святий Ісус також зробив заміну за грішних людей. Тут Він також для людей зробив те, що люди ніколи не змогли би зробити для себе.

Наведемо таку ілюстрацію. Іванко їхав на авто і перевищив обмеження швидкості. Суддя виніс вирок, згідно з яким Іванко мусив або заплатити 100 гривень штрафу або провести 10 днів у в'язниці. У Іванка грошей немає. Штраф заплатив батько, тож Іванко став звільненим від покарання.

Ця ілюстрація тільки частково показує те, що Ісус вчинив для людей. Як людський замісник, Він приніс плату за гріх, тобто смерть. Св. Павло пише: “Христос полубив вас, і видав за нас Самого Себе, як дар і жертву Богові” (Ефесян 5:2). Христос Ісус Сам сказав, що Він прийшов, щоб віддати Своє життя як викуп за грішників. Справді, “Христос один раз постраждав був за наші гріхи... Праведний за неправедних” (1 Петра 3:18). Проте Ісус зробив набагато більше, ніж просто приніс плату за чийсь провину. Ісус також взяв на Себе самі провини. Фактично, Його було звинувачено в гріхах. Ісая це прекрасно підсумовує в пророцтві: “Він був ранений за наші гріхи, за наші провини Він мучений був.” Фактом є те, що “на Нього Господь поклав гріх усіх нас!” (Ісаї 53:5, 6). “Христос відкупив нас від прокляття Закону, ставши прокляттям за нас” (Галатів 3:13). Взнявши на Себе людські провини, Він сплатив повну ціну - смерть, прокляту смерть на хресті.

Св. Павло підсумовує ці два аспекти Христового замісництва, коли пише: “Того, Хто не видав гріха, Він учинив за нас гріхом, щоб стали ми Божою правдою в Нім!” (2 Коринтян 5:21). В людських гріхах було звинувачено безгрішного Христа; Ісусова праведність приписується грішникам наче їхня особиста. Який дивовижний обмін! Яке блаженне замісництво!

Викуплення є повним

Це викупне діло Ісуса є досконалим і повним у кожному випадку. Якщо задати питання: “За скільки людських гріхів помер Ісус?”, - то відповіддю буде: “За всі гріхи.” Якщо запитання сформулювати таким чином: “За чий гріх помер Ісус?”, - то відповідь буде все одно всеохоплюючою: “За гріхи всіх людей.” Якщо ж далі ставити запитання: “Скільки триває це викуплення?”, - то відповідь є: “Завжди.” Одна жертва Христова здобула викуплення від усіх гріхів для всіх людей назавжди. Ось що навчає Писання: “Христос один раз був у жертву принесений, щоб понести гріхи багатьох” (Євреїв 9:28). “Той же, Хто Сина Свого не пожалів, але видав Його за всіх нас” (Римлян 8:32). “Бог у Христі примирив світ із Собою Самим” (2 Коринтян 5:19). “Він за гріхи світу приніс жертву один раз, і назавжди по Божій правиці засів... Бо жертвоприношенням одним вдосконалив Він тих, хто освячується” (Євреїв 10:12, 14). Писання сповнене свідченнями про правду Ісусового особистого проголошення про Його викупне діло: “Звершилось!”

Ісус – Первосвященик

У принесенні Себе жертвою за людей Ісус, відповідно до Писання, діяв як великий Первосвященик. Іншою функцією священика було заступництво. Він молився від імені людей.

Ісусове первосвящеництво поширюється також на молитви за нас. Коли Ісус повернувся до Свого Отця, то Він “увійшов... в саме небо, щоб з'явитись тепер перед Божим лицем за нас” (Євреїв 9:24). Св. Павло також про це пише, коли каже, що “Христос Ісус є ... праворуч Бога, і Він і заступається за нас” (Римлян 8:34). Іван запевнює: “А коли хто згрішить, то маємо Заступника перед Отцем, Ісуса Христа, Праведного” (1 Івана 2:1).

Проте, відповідно до Писання, Ісус діє не тільки як священик, який приносить жертви та заступається, але ще як пророк і цар.

Ісус- Пророк

Бог обіцяв Ізраїлеві: “Пророка з-посеред тебе... Такого, як я, поставить тобі Господь, Бог твій, Його будете слухати” (Повторення Закону 18:15). Дух Господа Бога зійшов на Ісуса, так що Він до Себе застосував слова із пророцтва в Ісаї: “Господь помазав Мене благовістити сумирним, послав Мене перев'язати зламаних серцем, полоненим звіщати свободу, а в'язням відчинити в'язницю, щоб проголосити рік уподобання Господу, та день помсти для нашого Бога, щоб потішити всіх, хто в жалобі” (Ісаї 61:1, 2). Як пророк, Ісус був посланий проповідувати Євангеліє, яке Він запровадив через Свою жертву.

Ісус був посланий “свідчити про правду” (Івана 18:37). Він вірно виконав Своє служіння. У молитві до Свого небесного Вітця Ісус зміг сказати: “Слова, що дав Ти Мені, Я їм передав... Я їм дав Твоє слово... Я ж Ім'я Твоє їм об'явив й об'являтиму” (Івана 17:8, 14, 26).

Для людей важливо чути слово цього великого Пророка, посланого з небес. Він прийшов і був “Світлом правдивим ... Хто просвічує кожну людину” (Івана 1:9). Він прийшов як Добрий Пастир, вівці Якого почують і впізнають Його голос. Їм Він дасть вічне життя (Івана 10:27, 28). Його слово мало просвітити людей до вічного життя. Ісус сказав: “Хто йде вслід за Мною, не буде ходити у темряві той, але матиме світло життя” (Івана 8:12).

Ісус продовжує проповідувати. Він продовжує бути великим Пророком для людей. Хоча Його слів не чути безпосередньо із Його вуст, Він дав заповідь Своїм учням: “Ідіть по цілому світові, та всьому створінню Євангелію проповідуйте!” (Марка 16:15). Він сказав їм: “Як Отець послав Мене, і Я вас посилаю!” (Івана 20:21). Ісус сьогодні також продовжує проповідувати. Писання каже, що вознесений Господь Ісус є Тим, Хто “настановив одних за апостолів, одних за пророків, а тих за благовісників, а тих за пастирів та вчителів, щоб приготувати святих на діло служби для збудування тіла Христового” (Ефесян 4:11, 12). Тож Господь Ісус Христос продовжує бути пророком для всіх людей, посилаючи віруючих у світ зі Своїм Євангелієм. Він запровадив служіння примирення. Він посилає Своїх послів вперед із благанням: “Благаємо замість Христа: примиріться з Богом!” (2 Коринтян 5:20).

Ісус – правлячий Цар

Писання також говорить про Ісуса як про Царя. Коли Пилат сказав Ісусові: “Так Ти Цар?”, - Ісус відповів: “Сам ти кажеш, що Цар Я” (Івана 18:37). Проте Ісус пояснив Пилатові: “Моє Царство не із світу цього” (в. 36). Ісусове Царство не складається з певної географічної території. Його царство не є земним. Коли Писання називає Ісуса Царем, то воно говорить про Його діяльність Царя або ж пана. Ісусове царювання полягає у Його правлінні; Він робить те, що робить цар. Коли про Ісусове народження було звіщено Марії, то ангел сказав, що її Син сидітиме на престолі Давида і “повік царюватиме Він у домі Якова, і царюванню Його не буде кінця” (Луки 1:33). Так, Ісус є Цар, Він царює, Він править.

Ісус править силою. “Дана Мені всяка влада на небі й на землі” (Матвія 28:18). Хоча Ісусові, як правдивому Богові, належить уся влада від вічності, Він може казати, що вона Йому дана, бо Він отримав її як правдива людина. Таким чином, Він є Богочоловік, Який має всю владу і править усією владою. Він є Господом усіх. Нічого не відбувається без Його відома та дозволу. У Нього верховний контроль над усіма творіннями, і Він все робить так, що “тим, хто любить Бога, хто покликаний Його постановою, усе допомагає на добре” (Римлян 8:28). Це часто називається Ісусовим *Царством влади або сили*.

Коли Ісус назвався Царем перед Пилатом, Він промовив: “Сам ти кажеш, що Цар Я. Я на те народився, і на те прийшов у світ, щоб засвідчити правду. І кожен, хто з правди, той чує Мій голос” (Івана 18:37). Правда, про яку прийшов Ісус свідчити, є Євангелія прощення. Ісус починає правити в серцях людей, коли вони вірою одержують цю правду. Це називається Ісусовим *Царством благодаті*, і воно охоплює усіх християн. Частиною Його благодатного правління над ними у церкві є те, що вони є благословенними Ісусом багатьма і різноманітними дарами.

Засівши по вознесінні по правиці від Отця, Ісус обіцяє повернутися, сидячи “ на престолі слави Своєї” (Матвія 25:31). До тих, хто перебуватиме праворуч від Нього, тих, хто пішов за Ним вірою, Він скаже: “Прийдіть, благословенні Мого Отця, посядьте Царство, уготоване вам від закладин світу” (Матвія 25:34). Там вони побачать славу, яку дав Отець Ісусові у вічності (пор. Івана 17:24). Всі, хто радіє тепер у благодаті Божій, будуть у вічності славити та благословляти Ісуса. Вони будуть Ним прославлені, і вони прославлятимуть Його впродовж нескінченних віків. Коли Ісус таким чином правитиме у славі (*Царство слави*) над тими, Кого Він набув і викупив, тоді викуплення досягне свого досконалого сповнення.

ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Яким чином треба розуміти слово “примиритися” у примиренні, що його здійснив Ісус, відповідно до 2 Коринтян 5:19?
2. Обговоріть Дії 4:12 з огляду на заяву Писання про те, що Ісус здійснив загальне і повне викуплення.
3. Вивчіть Ісусову проповідь, що Він виголосив її у Назареті, Луки 4:16-21. В чому її основні положення?
4. Прочитайте Івана 10. Що ми можемо довідатися про Ісусове пророцьке служіння з цього розділу?
5. Прочитайте опис Ісуса як Царя у Об’явленні 5:11-14. Висловте написане своїми словами.

7. ВІРА

Ісус Христос помер за всіх; у Христі Бог виправдав усіх грішників. Св. Павло проголошує, що “через праведність Одного прийшло виправдання для життя на всіх людей” (Римлян 5:18). Що це означає?

Кожна людина перебуває у присутності Божій. Вона мусить давати звіт за все, що робить. Їй проголошується вирок. Вона або визнана винною, або праведною, тобто виправданою. Але людина, грішник, звісно, є винною; вона не заслуговує нічого іншого, окрім вироку осуду. Однак Христос, замісник людини, забрав людський гріх. Гріх, який може закінчитися тільки осудом, забрано. На його місці Ісус, досконалий, святий, праведний чоловік, як замісник людини, тримає перед Богом свою праведність і просить, щоб людину було суджено відповідно до неї. Бог, бачачи тільки праведність Ісуса, проголошує людину праведною; людину виправдано. Чому Бог це робить? Не через будь-що, що є в людині. Це – повністю дар Божої благодаті.

Загальна замісницька жертва

Римлян 5:18 можна перефразувати і розширити таким чином: “На основі повної святості і праведності одного чоловіка, Ісуса Христа, Який замістив усе людство, Бог, як дар Своєї благодаті, виправдав усіх людей, тобто Він проголосив їх праведними і виправданими. Внаслідок того, їх винагороджено вічним життям”.

Через те, що це є чимось таким, що сталося через Ісусове життя, смерть і воскресіння і є об’єктивною реальністю, то про це можна говорити, як про об’єктивне виправдання. Воно також називається загальною замісницькою жертвою.

Особисте спасіння вірою

Чи це означає, що є загальне спасіння? Писання зазначає, що в Христі Бог примирив увесь світ із Собою. Чи воно також навчає, що всі люди спасуться? Зовсім ні. Ісус сказав: “Хто увірує й охреститься, буде спасений, а хто не ввірує засуджений буде” (Марка 16:16). Через віру одержуються блага загального викуплення так, наче вони особисті; через невіру блага загального викуплення в особи втрачаються. Тож Писання неодноразово стверджує, що людина спасається або виправдовується *вірою*. “Праведний житиме вірою” (Римлян 1:17). Це стосується кожної окремої людини.

Природа віри

Віра чинить різницю для людини між спасінням і засудженням. Але чи є віра внеском людини у своє спасіння? Тільки той, хто не слухає, що каже Бог про природу віри, прийде до такого висновку.

Віра передбачає знання і згоду. Св. Павло ставить питання: “А як увірують у Того, що про Нього не чули?” (Римлян 10:14). Перед тим, як увірувати, людина визнає, що те, що вона почула, є правдою. І все-таки просте слухання, знання і згода не є *спасаючою* вірою. Віра є не тільки річчю розумовою, інтелектуальним процесом. Диявол знає Бога і визнає, що Ісус є Спаситель. Св. Яків пише: “Чи віруєш ти, що Бог один? Добре робиш! Та й демони вірують, і тремтять” (Якова 2:19). Спасаюча віра складається з чогось більшого ніж просто знання; вона є більшим від простої згоди з ним; вона задіює більше від розуму.

Віра має справу з внутрішнім єством людини, з її серцем. Св. Павло пише: “Серцем віруємо для праведности, а устами ісповідуємо для спасіння” (Римлян 10:10). Авраам є великим прикладом віри у Святому Письмі. Св. Павло пише про Авраама: “І не знеміг він у вірі, і не вважав свого тіла за вже омертвіле, будучи майже сторічним, ні

утроби Сариної за змертвілу, і не мав сумніву в обітницю Божу через недовірство, але зміцнився в вірі, і віддав славу Богові, і був зовсім певний, що Він має силу й виконати те, що обіцяв” (Римлян 4:19-21). Ось віра. Серце переконане, що Бог зробить те, що каже. Віра є довірою, що покладається на Божі обітници. “А віра - то підстава сподіваного, доказ небаченого” (Євреїв 11:1).

Роль віри

Віра є засобом, яким окрема людина тримається обітниць Євангелія для неї. Віра не тільки каже: “На хресті Ісус помер за гріхи людей.” Спасаюча віра каже: “Ісус помер *за мене*.” Віра не тільки каже: “Є Бог; є небеса; є Спаситель.” Спасаюча віра каже: “Господь – *мій* Бог, Який приготував небеса для *мене*, і я маю це благословення через Ісуса, як *мого* Спасителя.” Віру можна порівняти з рукою, що одержує. Рука є тим засобом, яким береться дар. А те, що дар береться, не означає, що він заробляється. Рука не заслуговує дару просто через те, що вона його бере. Рука просто є засобом, яким одержується дар. Так само із вірою. Вона не заробляє і не заслуговує дар спасіння; вона є просто засобом, яким хапаються обітници Євангелія.

Благодаттю

Те, що одержується вірою, одержується як дар Божої благодаті. Віра і благодать йдуть разом. Вони обоє стоять проти діл. Це є очевидним із двох місць з Римлян: “Ми визнаємо, що людина виправдується вірою, без діл Закону” (Римлян 3:28); “Коли за благодаттю, то не з учинків, інакше благодать не була б благодаттю” (Римлян 11:6). Це повністю виключає думку про те, що віра є людським внеском у її спасіння. Віра не є ділом, що заробляє винагороду; вона є рукою, що одержує дар благодаті.

Але хіба не є віра чимось тим, що робить людина? Справді, саме людина своїм серцем вірує чи довіряє. Ніхто інший не може цього вчинити для неї. Але звідки береться віра? “Не може сказати ніхто: Ісус то Господь, як тільки Духом Святим” (1 Коринтян 12:3). “Тож віра від слухання, а слухання через Слово Христове” (Римлян 10:17). Тож віра також є даром Божим. Вона є тим, що Бог чинить у людині через засоби благодаті. Про це ми більше довідаємося із наступного розділу.

Два аспекти каяття

Писання вживає декілька висловів для позначення тієї зміни, що її чинить Бог у людині від грішника до виправданого віруючого. Ісус каже, що “радість буває в Божих Ангелів за одного грішника, який кається” (Луки 10:15). Тут зміна називається каяттям. Ця зміна має два аспекти. Один – жаль або сум через колишні гріхи. Власне, Писання часом використовує слово “каятися” для цього одного аспекту. Це так у Йова 42:6, коли Йов каже: “Тому я зрікаюсь говореного, і каюсь у поросі й попелі!...” Він висловлює свій глибокий жаль через свої гріхи і зневажає себе. Людей закликано до “покаяння від мертвих учинків” (Євреїв 6:1). Їх застережено, щоб вони не були такими, що не каються “в нечистості, і в перелюбі, і в розпусті, що коїли їх” (2 Коринтян 12:21).

Цей жаль Бог учинив у серцях слухачів в день П’ятидесятниці, коли Петро розказав їм, що вони розіпнули Того, Хто був “і Господом, і Христом.” “Вони серцем розжалобились, та й сказали Петрові та іншим апостолам: Що ж ми маємо робити, мужі-браття?” (Дії 2:37). Це той жаль, який пережив також Петро, коли він збагнув, що відрікся від свого Господа, і пішов та гірко заплакав.

Але такий жаль ще не є цілим каяттям. Цей аспект у деяких відношеннях є тільки попереднім і сам по собі не має спасаючої цінності. Юда пожалкував про свою зраду. Він так пожалкував про свою зраду, що навіть не захотів тримати при собі грошей, що його спокусили. Він кинув їх у храм. Він сказав: “Я згрішив, невинну кров видавши” (Матвія 27:4). Однак його каяття складалося тільки із аспекту жалю. Він був доведений до відчаю. Він “пішов, та й повісився...” (в. 5).

Повна картина каяття включає другий аспект, а саме - віру. Це надзвичайно важливо. Коли в'язничний сторож у Филипах був у відчаї і спитався: “Що треба робити мені, щоб спастися?”, - то відповіддю було: “Віруй в Господа Ісуса” (Дії 6:30, 31). В цьому полягала відмінність між каяттям Петра та Юди. Обидва вони дуже жалкували про свої гріхи. Але Юда на тому зупинився і впав у відчай. Петро подивився на Ісуса у вірі й знайшов прощення і мир. Ось каяття у його повному значенні.

Навернення – відродження

Писання вживає інші терміни для позначення цієї зміни, яку Бог чинить у людині. Ці терміни є описовими. Інколи ця зміна називається наверненням. Яків пише: “Той, хто грішника навернув від його блудної дороги, той душу його спасає від смерти” (5:20). Це нам говорить про повне повернення. Замість того, щоб іти на північ, людина йде на південь. Замість того, щоб іти слідами гріхів, людина йде слідами Господа Ісуса. Ця зміна часом називається відродженням. Вона складається із повороту від мертвого стану до стану живої людини. Коли Бог чинить віру, то відбувається зміна від стану духовно мертвого до стану духовно живого (пор. Еф. 2:1-7).

Всі ці вислови допомагають зобразити Божий вплив через Його Слово, коли Він приводить людину до віри. Всі вони промовляють про той факт, що Бог веде людину до того, щоб вона жалкувала за свої гріхи і рукою віри хапалася за прощення, що його Христос здобув для світу.

ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ І ОБГОВОРЕННЯ

1. *Прочитайте Євреїв 11. Обговоріть декілька прикладів віри, зокрема віри Авраама. Яке світло вони проливають на природу віри?*
2. *Прочитайте Псалом 51 для вивчення двох аспектів покаяння.*
3. *Прочитайте 2 Самуїла 12:1-13. Зверніть увагу на те, як Натан приводить Давида до пізнання його гріхів, а потім утішає його Божим милосердям.*

8. ПЛОДИ ВІРИ

Там, де є віра, там є життя, духовне життя. А духовне життя є плідним. Віра приносить плоди. Ісус ілюструє це, використовуючи приклад виноградини і галуззя. Як галуззя приєднане до виноградини, так християнин приєднаний до Христа через віру. І така жива галузка, християнин, приносить плоди (Івана 15:5), тобто добрі діла.

Ісус також використовує приклад дерева. Добре дерево приносить добрі плоди, погане дерево – погані плоди. Це стосується і людини. “Добра людина із доброї скарбниці серця добре виносить” (Луки 6:45).

“Плоди” є висловом взаємин

Вислів “плоди” має велике значення. Він показує правильні взаємини між християнином і його добрими ділами. Плоди не приносять доброго дерева. І так само добрі діла не чинять людини доброю. Перше має бути добре дерево, тоді воно може приносити добрі плоди, і їх приносить. Так і християнин: через віру в Христа очищений і виправданий; і будучи таким “добрим деревом”, він чинитиме діла, які є добрими. Через те, що добрі діла є плодами, вони завжди є *результатом*, але ніколи вони не є причиною віри та виправдання.

І вони є *необхідним* результатом віри. Св. Яків зазначає, що “віра, коли діл не має, мертва в собі!” (Якова 2:17). Якщо християнин, що сповідує свою віру, не чинить добрих діл, тоді він не є правдивим християнином. Добрі діла не є вибірковими для християнина. Він чинить їх через те, що він більше не є духовно мертвим, але духовно живим.

Освячення

Це життя добрих діл або плодів віри називається християнським *освяченням*. Освячувати означає чинити святим. Часом цей вислів вживається для того, щоб описувати все те, що Бог чинить у людині, розпочинаючи від учинення віри. У цьому розумінні він включає в себе виправдання. Але частіше освячення використовується для того, щоб говорити про життя, яке настає по виправданні. У цьому сенсі воно стосується того, що християнин стає святішим і святішим у тому, що робить.

Саме Бог чинить це нове життя освячення у християнах. “Це воля Божа, освячення ваше” (1 Солунян 4:3). Бог Святий Дух, Який чинить віру, діє у серці християнина; Він чинить також добрі плоди віри. “Всі, хто водиться Духом Божим, вони сини Божі” (Римлян 8:14). По правді, християн застережено, щоб вони “ходили за духом”, щоб не вчинити “пожадливості тіла” (Галатів 5:16).

Святий Дух чинить освячення у християнах через Слово Боже. Через Євангеліє Святий Дух веде християн до того, щоб вони раділи у милосерді Божім, як воно є об’явленим у Христі. Це рухає християнина до життя освячення. Св. Павло добре це викладає: “Тож благаю вас, браття, через Боже милосердя, повіддавайте ваші тіла на жертву живу, святу, приємну Богові, як розумну службу вашу” (Римлян 12:1). Християнин, який пережив багатство Божої благодаті, прагнутиме жити під Богом, як Боже дитя. Св. Павло говорить про це, як про віддавання свого тіла на живу жертву Богові. Євангеліє є рушійною силою цього нового життя.

Це нове життя християн має відповідати волі Божій. Людина сама просто не може вибрати діла, якими вона може догодити Богові. Бог каже людині, якою Він хоче її бачити. Це Бог робить у Своїм Законі. Святий Дух вживає Закон для навчання християн, щоб у невігластві вони не пробували служити Богові самовибраними ділами, які взагалі не можуть догодити Богові. Якщо людина казатиме: “Я можу догодити Богові життям посту”, то її треба спитатися: “Де про це каже Бог?” Або якщо християнин каже: “Я можу бути добрим християнином і не ходити до церкви”, - тоді Закон нагадує йому про те, що він не повинен зневажати проповідування і Божого Слова. Завжди і повсюди християнин повинен слухатися того, що йому об’являє Святий Дух, як Божу волю. Це для нього провідник у навчанні християнського життя.

Євангеліє спонукає християнина чинити добрі діла, воно дає йому силу їх чинити. Закон, з іншого боку, навчає християнина, щоб він знав про те, які діла є Богу угодними.

Адіафора

Проте Бог не каже людині, що вона повинна чинити в кожній окремій ситуації. Бог не каже, чи їй голосувати за республіканців чи за демократів. Він не каже людині, що їй їсти чи у що їй вдягатися. Він не каже, як треба застосовувати воду в Хрищенні. Бог не запровадив якоїсь літургії, яка мусить використовуватися у службі. Є багато речей, про які Бог не дає ані особливих наказів, ані заборон. Такі речі називаються “адіафора.” У цих справах Бог дає християнам свободу вирішувати самим, як краще робити. Звичайно, треба остерігатися, щоб християнська свобода не була використана таким чином, що завдає болю іншій людині, або ж будь-яким чином порушує Писання.

Ніколи не досконалий

Навіть коли християнин принесе плоди добрих діл, ці діла ніколи не будуть досконалими. Освячення християнина ніколи не досягне досконалості.² Св. Павло визнавав це про себе. Він хотів діяти правильно, але зло було присутнім завжди. “Бо не роблю я доброго, що хочу, але зле, чого не хочу, це чиню” (Римлян 7:19). Досліджуючи себе, він зауважив: “Бо маю задоволення в Законі Божому за внутрішнім чоловіком, та бачу інший закон у членах своїх, що воює проти закону мого розуму, і полонить мене законом гріховним, що знаходиться в членах моїх” (Римлян 7:22, 23). Як віруюча дитина Божа, християнин хотітиме чинити те, що угодне Богові. Але християнин визнає, що лихі бажання все ще зводять його чинити те, чого він насправді чинити не хоче. Відповідно, християнське життя освячення є боротьбою нового чоловіка віри проти старого чоловіка гріха в ньому самому впродовж цілого життя. Християнин знає, що він повинен любити Бога понад усе, і все-таки він бачить, як його грішне серце прагне багатств цього світу. Християнин знає, що він не повинен говорити погано про свого ближнього, але часом він знаходить задоволення у слуханні та поширенні лихих чуток. Християнин знає, що в нього повинно бути побожне серце, але він з приємністю часом слухає не зовсім чисті жарти. Християнин хоче робити свій внесок у церкву з любові до Бога, але виявляє, що його гріховна гордіня хоче слави у тому, що він зробив. Справді, християнин хоче робити те, що є добрим, але гріх є в ньому завжди присутнім. Св. Іван пише: “Коли ж кажемо, що не маєм гріха, то себе обманюємо, і немає в нас правди!” (1 Івана 1:8).

З цієї причини він мусить себе щодня досліджувати. Щодня він буде каятися за те погане, що він учинив, або за неспроможність чинити те, що є добрим. Щодня він сповідуватиме свої гріхи і звертатиметься до Господа за прощенням. Тож Іван продовжує: “Коли ми свої гріхи визнаємо, то Він вірний та праведний, щоб гріхи нам простити, та очистити нас від неправди всілякої” (в. 9). Щодня християнин проситиме Господа відновити його сили у цій боротьбі за святість його життя.

Світська праведність

Виникає питання: “А чи можуть невіруючі чинити добрі діла?” Вони можуть чинити те, що зовні виглядатиме добрими ділами, але, будучи невіруючими, вони не можуть приносити добрих діл, які є плодами віри. Коли невіруючий допомагає своєму хворому ближньому, то назовні це – добре діло. Назовні воно виглядає так само, як та допомога, яку надає християнин. Благочинний внесок невіруючого так само виглядає подібним до такого доброго діла, як дарунок християнина. Невіруючий може виявляти пошану до закону. Він може не перевишувати ліміту швидкості на дорогах. Він може шанувати власність свого ближнього. Все це називається *світською праведністю*.

² В цьому світі (прим. перекладача).

Такі діла є корисними для теперішнього життя. Вони спонукають людей жити разом у спільноті, як народ. Вони можуть навіть вилитися у благословення для світу. Людина, яка живе порядним життям, може краще почуватися, ніж людина, яка надміру вживає алкоголь. Світська праведність може принести свою винагороду людям у цьому житті.

Однак діла світської праведності не є самі по собі добрими ділами в очах Божих. Діла, які не вчинені у вірі, не є правдиво Богоугодними, тому що “догодити без віри не можна” (Євреїв 11:6). Назовні такі діла виглядають добрими, але якщо вони учинені з егоїстичних мотивів, а саме задля вигоди, задля винагороди, для уникнення покарання, для задоволення власної гордині, вони не є добрими перед Богом. Їх названо “блискучими пороками.” Вони не є плодами віри.

Отже, є різниця між світською праведністю невіруючого і добрими ділами, які є плодами Християнської віри. Вони не завжди відрізняються у зовнішньому вигляді, але вони різняться щодо мотивів, які їх надихають; вони різняться щодо того способу, як Бог їх приймає.

Християнин молитиметься до Бога про силу, щоб усе його життя могло давати свідчення про віру, яка панує у його серці. Він молитиметься, щоб слово св. Павла було правдивим і про нього: “А тепер, звільнившись від гріха й ставши рабами Богові, маєте плід ваш на освячення, а кінець життя вічне” (Римлян 6:22).

ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ І ОБГОВОРЕННЯ

1. Яким чином віри 9 пояснює значення випадку у Матвія 15:1-9?
2. Прочитайте Римлян 14. Що там говориться про використання християнської свободи у справах адіафори?
3. Прочитайте Буття 4:1-5. Чим відрізнялися жертви Каїна та Авеля? Порівняйте це з Євреїв 11:4.
4. Дослідіть Ефесян 1:8-10. Поясніть взаємовідносини між вірою і ділами.

9. МОЛИТВА

Християнин молитиметься. Як тільки Савла було навернено дорогою до Дамаску, він почав молитися. Бог вказав на це, як на свідчення того, що Савл тепер – віруючий. Коли Він сказав Ананієві піти до Савла, то запевнив його: “Ось бо він молиться” (Дії 9:11).

Християнин може молитися тому, що через віру в Ісуса він став дитям Божим. Як дитя Боже, він може впевнено наблизитися до Небесного Отця. Він знає, що через Ісусову смерть безодня гріха, що відділяла його від Бога, тепер подолана. Тож він завжди підходить до Бога через віру в Ісуса; він молитиметься в Ісусове Ім'я і робитиме це з упевненістю (Івана 16:23). Святий Дух спонукає його до такої впевненої молитви, як про це пише Павло: “А що ви сини, Бог послав у ваші серця Духа Сина Свого, що викликає: Авва, Отче!” (Галатів 4:6).

Молитви мусять бути звернені тільки до одного Бога, Який об'явлений у Писанні, триєдиного Бога. Ісус сказав: “Господеві Богові своєму вклоняйся, і служи Одному Йому!” (Матвія 4:10). Погани можуть проказувати молитви до свого бога. Пророки Ваалові безупинно молилися Ваалові від ранку до полудня, а потім аж до часу вечірньої жертви (1 Царів 18:26-29). Але то була фальшива молитва; то було

ідолопоклонство; то був гріх, тому що молитва не була звернена до одного живого Бога.

Подібним чином жодна молитва не повинна бути зверненою до жодного із Божих творінь. Ані до святих, ані до ангелів на небесах не можна підходити у молитві. Коли св. Іван впав перед ангелом, що показував йому об'явлення від Бога, то ангел промовив до нього: “Таж ні! Бо я співслуга твій і братів твоїх пророків, і тих, хто зберігає слова цієї книги. Богові вклонися!” (Об’явлення 22:9). Молитва є формою Богослужіння. Молитися до когось іншого, окрім правдивого Бога, є ідіолопоклонством.

Природа молитви

У молитві християнин спілкується із Богом. Молитви можуть бути звернені до Бога через промовлені слова. Ісус навчав Своїх учнів такому спілкуванню у словах Господньої молитви (Матвія 6:9-13). Християнин може використовувати слова написаного тексту або тексту, що він запам’ятав. Знову ж таки, слова можуть вільно вибиратися, коли людина перебуває в стані молитви. Степан не вибрав слів молитви задалегідь, коли він був укаменовуваний (Дії 7:59, 60). Його вуста спонтанно віднайшли слова, що висловлювали благання його серця.

Проте молитва не є обмеженою до промовлюваних слів. Св. Павло пише: “Так само ж і Дух допомагає нам у наших немочах; бо ми не знаємо, про що маємо молитись, як належить, але Сам Дух заступається за нас невимовними зітханнями” (Римлян 8:26). Людина може не знати, яким чином висловити свої глибокі бажання серця словами. Її вуста можуть не знайти слів для вираження того, що непокоїть її душу. Святий Дух, Який мешкає в серці християнина, приносить ці внутрішні зітхання перед престол благодаті. Господь, Який досліджує серце і знає кожную думку людини (Псалом 139:1, 2), чує не тільки промовлені слова, але й думки та зітхання серця. Через Ісаю Він запевняє: “І станеться, поки покличуть, то Я відповім, вони будуть іще говорити, а Я вже почую!” (Ісаї 65:24).

“Безперестанку моліться!” – пише Павло до солунян (1 Солунян 5:17). Були монастирі, у яких було зроблено спробу виконати цей наказ тим, що утворювалися зміни з ченців, щоб молитва тривала завжди, - і вдень, і вночі. Навряд чи саме це мав на увазі св. Павло. Радше ціле життя християнина повинне бути життям молитви, що впливає із віри. Він передає себе у руки Божі в усьому, що робить, каже і думає, чи в сні, чи пробуджений. Він надіється на Бога завжди: у кожній потребі, у кожному благословенні. Він все одержує від Бога з вдячним серцем.

Зміст молитви

Яким самоочевидним повинно бути те, що християнин дякуватиме Богові за отримані благословення! Псалмоспівець запрошує: “Увійдіть в Його брами з подякуванням, на подвір'я Його з похвалою! Виславляйте Його, Ім'я Його благословляйте” (Псалом 100:4). Подібним чином св. Павло, закликаючи християн поклонятися Богові, каже дякувати “завжди за все Богові й Отцеві в Ім'я Господа нашого Ісуса Христа” (Ефесян 5:20).

З іншого боку, коли Господь запрошує християнина: “До Мене поклич в день неволі!” (Пс. 50:15), – це запрошення просити Бога про свої потреби, свої страхи, свої занепокоєння. Писання каже: “Ні про що не турбуйтеся, а в усьому нехай виявляються Богові ваші бажання молитвою й проханням з подякою” (Філіп’ян 4:6). Господь хоче, щоб християни зверталися до Нього з проханнями. Він хоче, щоб християни зверталися до Нього у справах великих і маленьких, тимчасових і вічних, за себе і за

своїх ближніх. Власне, Ісус запрошує християн: “Любіть ворогів своїх... і моліться за тих, хто вас переслідує” (Матвія 5:44).

Християнин повинен молитися до Бога за свій уряд. “Отже, перш над усе я благаю чинити молитви, благання, прохання, подяки за всіх людей, за царів та за всіх, хто при владі, щоб могли ми провадити тихе й мирне життя в усякій побожності та чистості” (1 Тимофія 2:1, 2). Бог закликає полонених ізраїльтян у Вавилоні: “Дбайте про спокій міста, куди Я вас вигнав, і моліться за нього до Господа, бо в спокої його буде і ваш спокій” (Єремії 29:7). Християнин повинен згадувати у своїх молитвах не тільки уряд, який він у свободі вибрав, але й будь-яку владу, яка над ним панує.

Християни особливо турбуватимуться про молитви за успішне проповідування Євангелія. Павло нагадує ефесянам молитися завжди: “Усякою молитвою й благанням кожного часу моліться духом, а для того пильнуйте з повною витривалістю та молитвою за всіх святих, і за мене, щоб дане було мені слово відкрити уста свої, і зо сміливістю провіщати таємницю Євангелії” (Ефесян 6:18, 19). Подібним чином він каже до солунян: “Наостанку, моліться, браття, за нас, щоб ширилось Слово Господнє та славилось, як і в вас” (2 Солунян 3:1). Як важливо, щоб християни молилися за місії!

Дослідження Господньої молитви виявить широкий зміст християнської молитви. Воно також виявить потребу звертатися до Небесного Отця, зокрема за духовними благословеннями. Примітним є те, що тільки одне з семи прохань стосується фізичних потреб людини.

Сила молитви

У молитві Бог помістив велику силу в руки християнина. Бог пропонує стати слугою людини і виконати її прохання. Всемогутній Бог дав обітницю: “Просіть і буде вам дано” (Матвія 7:7). “І все, чого ви в молитві попросите з вірою, то одержите” (Матвія 21:22). Він запевнює християнина: “Дуже могутня ревна молитва праведного!” (Якова 5:16).

Проте християнин пам'ятатиме, що ці обітниці дані стосовно молитви, що проказується в Ісусове Ім'я (Івана 14:13), і що свідчить про довіру (Якова 1:6, 7). Віра християнина також спонукатиме його молитися так, як це робив Ісус: “Не Моя, а Твоя нехай станеться воля!...” (Луки 22:42). Християнин не хотітиме, щоб Бог відповів на його молитву так, що це завдасть шкоди йому або іншим людям.

Писання також застерігає проти зловживання молитвою. Яків пише: “Прохаєте та не одержуєте, бо прохаєте на зло, щоб ужити на розкоші свої” (Якова 4:3). Молитву не треба використовувати як засіб для задоволення плотських похотей. Молитву не треба використовувати, як засіб покрити егоїстичні мотиви та тілесні інтереси (Пор. Фарисеєва молитва у храмі). Її не треба використовувати просто для забезпечення психологічного підйому.

Правдива молитва є чудовим благословенням і великою силою. Християнин молитиметься вірно та старанно.

ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ І ОБГОВОРЕННЯ

1. Прочитайте Івана 14:13, 14; 16:23. Якими є деякі практичні застосування цих місць?
2. Застосуйте істини, яких навчає Ісус у Матвія 6:5-8, до молитовного життя християнина.
3. Що навчає 1 Тимофія 2:1-3 про зміст молитви, її ціль тощо?

4. У Малому катехізисі доктора Мартіна Лютера перегляньте пояснення різних частин Господньої молитви. Зазначте, яким широким є зміст цієї молитви.
5. Прочитайте Луки 18:1-8. Якою є головна думка притчі?
6. На основі деяких Біблійних посилань у тексті обговоріть “проблему молитов, на які не дано відповіді”.

10. ЗАСОБИ БЛАГОДАТІ

Віра є рукою, що хапає дар прощення, який Ісус приготував для цілого світу. Віра є довірою, що осягає Божі Євангельські обітниці. У розділі 7 розглядалося те, що Писання каже про спасіння вірою.

Залишається питання: “Як людина отримує цю спасенну віру, що довіряє Божим обітницям, що приносить добрі плоди, що засвідчується у житті молитви?”

Відповідь можна давати і ствердно, і заперечно: “Не через свою власну силу, але через силу Святого Духа”.

Не силою власного мислення чи вибору

“Я вірю, що не могу силою власного мислення чи вибору повірити в Ісуса Христа, мого Господа, чи прийти до Нього”. Ці початкові слова Лютерового пояснення Третього Члену ґрунтовані на Писанні. Писання об’являє те, якою є реакція природної людини на Євангеліє. Св. Павло писав до коринтян: “Бож слово про хреста тим, що гинуть, то глупота” (1 Коринтян 1:18), і знову дещо пізніше: “А людина тілесна не приймає речей, що від Божого Духа, бо їй це глупота, і вона зрозуміти їх не може, бо вони розуміються тільки духовно” (2:14).

Реакція природної людини на Євангеліє є негативною. Для природного розуму воно не має ніякого смислу. Сьогодні багато хто каже, що проповідання хреста не є відповідним для сучасної людини. Факт полягає в тому, що природна людина завжди вважала євангельське послання за глупоту. Справді, якби людина залежала від свого власного “мислення чи вибору” для вчинення віри у Євангеліє, то не було би віруючих. Але це тільки половина відповіді на запитання “Як людина отримує віру?” І це тільки негативна частина відповіді.

Але Святим Духом

Є також позитивна частина. “Не може сказати ніхто: Ісус то Господь, як тільки Духом Святим” (1 Коринтян 12:3). Вона вміщує ствердне судження, що Святий Дух, і тільки Він, веде людину до визнання, що Ісус є Господь. Люди з довірою кличуть Бога Отцем, коли Бог посилає Духа Свого Сина у їхні серця (Галатів 4:6). Лютер також зазначив це позитивно: “Але Святий Дух покликав мене... просвітив... освятив... тощо.” Коли людина вірує у Христа для свого спасіння, то це через те, що Святий Дух вчинив ту віру.

Яким чином Святий Дух це робить? Кожен, хто хотів би допомогти іншим прийти до віри, кожен, хто хотів би зміцнити віру засобами Євангелія, повинен знати цю відповідь.

Відповідь ця дається у Писанні. Святий Дух чинить і зміцнює віру засобами Євангелія. Лютер про це зазначає у Третьому Члені: “Але Святий Дух покликав мене *через Євангеліє.*” Євангеліє, коли воно приходить до людини у Слові і в Таїнствах, з цієї причини назване засобами благодаті.

Інструмент Святого Духа

Як засіб благодаті, Євангеліє виконує подвійну функцію. Євангеліє служить, з одного боку, засобом, яким Святий Дух приходиться у серце людини і пропонує їй прощення і спасіння. Коли Ісус заповів, щоб Євангеліє проповідувалося всьому створінню (Марка 16:15), Він хотів, щоб прощення, яке здобулося через проливання Ісусової крові, пропонувалося грішникам. Воскреслий Христос сказав Своїм учням, щоб “у Ймення Його проповідувалось покаяння, і прощення гріхів між народів усіх” (Луки 24:47). Через Євангеліє люди дізнаватимуться про це прощення, і їм буде сказано, що це прощення для них означає.

З іншого боку, Євангеліє також служить як інструмент, яким Святий Дух створює спасаючу зміну в серці, наverting грішника від невіри до віри. “Тож віра від слухання, а слухання через Слово Христове” (Римлян 10:17). Св. Іван також вказує на те, що все записане в його Євангелії про Ісуса, записане, “щоб ви ввірували, що Ісус є Христос, Божий Син, і щоб, віруючи, життя мали в Ім'я Його!” (Івана 20:31).

Справді, Євангеліє є “сила Божа на спасіння кожному, хто вірує” (Римлян 1:16).

Це Євангеліє досягає людини засобами Слова і Таїнств. Те, наскільки це правдиво про Таїнства, буде обговорено в наступних розділах. При розгляді Слова треба зауважити, що тільки Євангеліє у Слові є, строго кажучи, засобом благодаті. Закон не може чинити віри. Хто би не чув проповіданий з Писання Закон, не може прийти до віри через те слово Писання. “Законом бо гріх пізнається” (Римлян 3:20). Закон, дійсно, служить як необхідна підготовка для Євангелія. Він виставляє напоказ гріховність людини. Він каже людині про Божий гнів на гріх. Він каже людині, що “заплата за гріх – смерть” (Римлян 6:23). Хоча він не творить віри та спасіння, він об'являє людині, що вона є однією із тих загублених, кого Ісус прийшов знайти та спасти (Луки 19:10), і що вона є однією з тих, хто потребує цього пошуку та спасіння.

Проте Євангеліє мусить приносити благодать Божу в Христі і мусить чинити віру. Таким чином, Євангеліє у Слові, Євангеліє у Писанні, Євангеліє, коли воно проповідується, читається, запам'ятовується і коли про нього роздумують, воно чинить і зміцнює віру. У строгому сенсі, це – засіб благодаті.

Практичні наслідки

Той факт, що Євангеліє є засобом, через який Святий Дух пропонує Божу благодать і чинить віру, має практичні наслідки. Важливо, щоб християни залишалися у прямому та частому контакті з Євангелієм. Якщо християнин хоче, щоб його віра збереглася та зміцнилася, то він знову й знову ітиме до засобів, через які діє Святий Дух, до Євангелія. Якщо драти, якими до лампочки передається електрика, обрізати, то світло не світитиме. Якщо християнин відрізує себе від джерела духовної сили, від Святого Духа, відходячи від засобів, через які діє Святий Дух, світло віри тьмянітиме і зникне. Вірне використання засобів благодаті для християнина є необхідністю.

Той факт, що Євангеліє, а не Закон як такий, є засобом благодаті, закликає нас до уважного визнання функцій і Закону, і Євангелія. Не можна очікувати, що Закон учинить чи зміцнить віру. Євангеліє не стане другим Законом, скасовуючи свою віротворчу силу. Є необхідним належно використовувати і Закон, і Євангеліє, відповідно до функцій, визначених Богом.

Розуміння функцій засобів благодаті є також важливим для місійної праці Церкви. Християнин розумітиме, що використання Євангелія є найважливішим для приведення душ до Христа. Він намагатиметься піклуватися про те, щоб привести людей до контакту з Євангелієм. Цього вимагатиметься і від місіонера, якого посилає

Церква. Кожен християнин пам'ятатиме про це, коли він зустрічатиметься із невіруючими у своєму повсякденному оточенні. Знання того, що Євангеліє у Слові і Таїнствах є засобом благодаті, додає терміновості та сили Ісусовому дорученню: “Проповідайте Добру Новину (Євангеліє) кожному створінню.”

ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Прочитайте Псалом 119:1-24. Як він виявляє важливість Божого Слова для християн?
2. Повторіть пояснення доктором Лютером Третього Члену Символу віри про діло Святого Духа.
3. Обговоріть роботу Святого Духа на основі Івана 3:1-8.
4. На основі Римлян 10:8-17 обговоріть важливість засобів благодаті у виконанні місійної праці.

11. ХРИЩЕННЯ

Таїнство, засобом якого люди приймаються у спільноту святої Християнської церкви, є Хрищення. Якщо обряд у церкві називають таїнством, то він запроваджений Ісусом Христом. Це таїнство Ісус запровадив, коли дав заповідь іти та чинити учнів з усіх народів, “хрестячи їх в Ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа” (Матвія 28:19). Саме ця заповідь, чи розпорядження Христове, запровадило Хрищення як обряд, що є необхідним для християнина.

У день першої П'ятидесятниці учні проповідували і виконували Ісусову заповідь хрестити. Людям, які “серцем розжалобилися” від того, що вони почули, було сказано: “Покайтеся, і нехай же охреститься кожен із вас у Ім'я Ісуса Христа на відпущення ваших гріхів” (Дії 2:38). Три тисячі душ було прийнято у спільноту віруючих того дня через Хрищення. Це заповів Ісус. Це було зроблено. Хрищення є запровадженням Христовим.

Застосуйте воду

Хрищення – це купіль. Купіль включає в себе використання води. Це – зовнішній елемент, з якого складається це таїнство. У Лютеранській Церкві вода кропиться або поливається на голову людини, яка охрищується. Деякі церкви, особливо баптисти, наполягають на тому, що хрищення мусить бути через занурення. Як правильно, відповідно до Біблій, проводити “купіль” у Хрищенні? Ісус просто використовував слово “baptizo”, грецьке слово, яке означає “мити.” Це слово не визначає якогось особливого способу застосування води. Як і українське слово “мити”, воно просто закликає до вживання води певним чином, залишаючи вибір методу на власний розсуд.

Це загальне значення слова можна побачити з його використання у Марка 7:4, де євангеліст каже, що фарисеї повторюють багато традицій таких, як “миття чаш, і глеків, і мідяного посуду.” Слово, яке перекладається, як “миття”, є грецьким словом, що походить від “baptizo.” Обмивання (хрищення) цих різноманітних кухонних засобів навряд чи відбувалося в кожному випадку через занурення. Цілком очевидним є те, що “занурення” не є значенням слова “baptizo” – “хрестити.” З цієї причини не можна казати, що занурення є необхідним для правдивого Хрищення. Така заява суперечить

Христовим словам про запровадження цього таїнства. Спосіб застосування води не був описаний.

В Ім'я Триєдиного Бога

Хоча Ісус залишив не визначеним спосіб застосування води, Він чітко сказав, що Хрищення має здійснюватися в Ім'я Триєдиного Бога. Це суттєво для правдивого Хрищення, тому що Ісус визначив цю частину запровадження. “Християчи їх в Ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа” є словами Ісуса. А це ніхто інший, як єдиний правдивий Бог. Іншого Бога немає. Хрищення в ім'я якогось іншого бога, було би хрищенням у ім'я ідола. Таке хрищення не було би правдивим хрищенням.

Коли релігійна група, яка заперечує Трійцю, чинить хрищення, то у такому випадку воно не є Хрищенням, яке запровадив Христос. Це стосується таких релігійних об'єднань, як унітаріани-універсалісти, свідки Єгови і мормони. Їхнє заперечення Трійці показує, що у своєму хрищенні вони не здійснюють таїнства, яке запровадив Ісус. Люди, що охрищені ними, не мають правдивого Хрищення.

Користь: прощення гріхів, спасіння

Писання каже чітко про користь Хрищення. Ісус сказав Никодимові, що людині треба народитися знову для того, щоб увійти в Царство Боже. Яким чином відбувається це відродження? Ісусова відповідь була: “Коли хто не родиться з води й Духа, той не може увійти в Царство Боже” (Івана 3:5). Святий Дух чинить це нове народження через воду, яка використана в Ім'я Триєдиного Бога у Хрищенні. Св. Павло, відповідно, називає Хрищення “купілью відродження й оновлення Духом Святим” (Тита 3:5). Святий Дух здійснює відродження через купіль Хрищення. Через Хрищення люди отримують прощення гріхів. Петро сказав натовпу в день П'ятидесятниці: “Покайтеся, і нехай же охреститься кожен із вас у Ім'я Ісуса Христа на відпущення ваших гріхів” (Дії 2:38). У час навернення Св. Павла Ананій сказав йому: “Уставай й охрестися, і обмий гріхи свої” (Дії 22:16).

Підсумовуючи загальну користь Хрищення, Ісус просто каже: “Хто увірує й охреститься, буде спасений” (Марка 16:16). Спасіння є благословенням, яке отримується через Хрищення. Петро висловлює це, кажучи: “Хрищення...спасає тепер і нас” (1 Петра 3:21).

В усіх цих посиланнях, які промовляють про користь Хрищення, треба зауважити, що Писання не каже, що Хрищення просто зображує відродження, що воно просто символізує прощення і спасіння. Радше Біблія описує Хрищення як те, що чинить відродження, бо воно змиває гріхи і дійсно спасає. Святий Дух дається через Хрищення, і Він діє у серці. З цієї причини про Хрищення правильно казати, що воно є засобом благодаті. Воно не тільки говорить про Божу благодать – воно є засобом, яким Божа благодать діє в людині.

Вода і Слово

Але яким чином застосування матеріальної речовини, такої як вода, все це чинить? Лютер також ставив це питання у *Малому катехізисі*: “Як вода може здійснювати такі великі діла?” Св. Павло каже, що Ісус очищує Свою Церкву “водяним купелем у слові” (Ефесян 5:26). Проста вода може тільки очистити тіло. Проте в Хрищенні є очищення від гріха через поєднання води зі Словом, тобто з Ісусовим словом обітниць. Лютер гарно каже про це: “Звичайно, не вода насправді їх здійснює, а

Слово Боже, яке є у воді та з водою.” Євангельська обітниця Христова, поєднана з обрядом Хрещення, робить його правдивим засобом благодаті.

Чи кожен, хто охреститься, автоматично спасеться? Бог не нав'язує людині користі від Хрещення. Людина, яка каже: “Я не вірую в Христа, Він не є Спасителем від гріха”, - не одержить благословення спасіння, навіть якщо й колись вона була охрищеною. Користь від Хрещення отримується тільки вірою. З одного боку, Ісус каже: “Хто увірує й охреститься, буде спасений” (Марка 16:16). Віра і Хрещення ідуть разом. З іншого боку, Він каже: “Хто не ввірує, засуджений буде.” Невіра засуджує незалежно від того, чи людина є охрищеною чи ні. Хрещення без віри не спасає.

Хрещення дає тривалі благословення

Людина охрищується тільки один раз. Ніде у Писанні немає заповіді повторювати Хрещення, як і немає прикладу про його повторення. Коли Павло пише: “Чи ви не знаєте, що ми всі, хто хрестився у Христа Ісуса, у смерть Його хрестилися?” (Римлян 6:3), він говорить про щось таке, що відбулося тільки одного разу, без жодної думки про його повторення. Проте коли вже Хрещення було одержане, воно забезпечує тривалі благословення. Павло продовжує казати: “Отож, ми поховані з Ним хрещенням у смерть, щоб, як воскрес Христос із мертвих славою Отця, так щоб і ми стали ходити в обновленні життя” (Римлян 6:4).

Св. Павло пише: “Бо ви всі, що в Христа охрестилися, у Христа зодягнулися!” (Галатів 3:27). Через Хрещення встановлюються постійні взаємини між християнином і Христом. Християнин зодягається у Христа, і коли він продовжує вірити в Ісуса, він продовжує ці взаємини. Він – дитя Боже через віру в Христа (в. 26). Щоденно християнин може оглядатися на своє Хрещення як на джерело втіхи і певності, що він є дійсно тим, кого Ісус називає Своїм; щоденно християнин може знати, що у нього є прощення через Христа, у Якого він зодягнувся у Святому Хрещенні у вірі. Щоденно християнин пам'ятатиме, що Хрещенням він похований з Христом у смерть, і щодня він повинен жити в обновленні життя, що його чинить Хрещення. І навіть більше, християнин може бути впевненим, що зі Свого боку Бог ніколи не відречеться від заповіту, складеного у Хрещенні, бо Бог є вірним Богом. Це має спонукати християнина линути до Божих цінних обітниць, як до тривалого добра.

Хрещення дітей

Коли Ісус запровадив Хрещення, Він заповів, щоб “усі народи” було охрищено. До “усіх народів” належать люди всіх національностей і рас, усіх статей та кожного віку. У Писанні нічого не сказано про те, що діти туди не належать.

Ті, що опираються Хрещенню немовлят, як, наприклад, баптисти, основуєть свої заперечення на людському розумі. Розум може зробити висновок, що діти у їхній невинності не потребують прощення, яке пропонується у Хрещенні. Проте Писання каже, що людина зачинається і народжується у гріхові (Псалом 51:5), і тому потребує Божої прощаючої благодаті, як тільки починається життя. Через те, що розумові здібності дитини ще не є розвиненими, розум може прийти до висновку, що дитина не може вірувати. І все-таки Ісус говорив про малих дітей, що “вірують в Мене” (Матвія 18:6). Незадоволений своїми учнями за те, що вони докоряли матерям, які приносили своїх немовлят до Нього, Ісус сказав: “Хто Божого Царства не прийме, немов те дитя, той у нього не ввійде” (Марка 10:15). Справді, діти таки вірують; їхня віра – зразкова.

Якщо Бог запросив усі народи одержати благословення Хрещення, людина не повинна впроваджувати обмежень, яких не робить Бог. Хто заперечує Хрещення дітей,

мусить бути спроможним довести, що Бог впровадив таку заборону. Бог цього не робить. Навпаки, Бог називає Хрещення - "купіль відродження й обновлення Духом Святим" (Тита 3:5); через це батьки можуть бути впевненими, що у Хрещенні їхня малеча відроджується через віру в Христа, їхнього Спасителя.

ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ І ОБГОВОРЕННЯ

1. *На основі Матвія 28:19 скажіть, що є необхідним для дійсного Хрещення?*
2. *Що каже 1 Коринтян 12:12, 13 про наслідки Хрещення для християн?*
3. *Прочитайте Римлян 6:1-11. Обговоріть взаємозв'язок Хрещення і позитивної поведінки християнина.*

4. ГОСПОДНЯ ВЕЧЕРЯ

Напередодні Своєї смерті, коли Ісус споживав Пасху востаннє зі Своїми учнями, Він запровадив друге із Новозаповітних таїнств - Господню Вечерю. Взявши хліб, Він поблагословив його і поламав. Коли Він роздавав його Своїм учням, то сказав: "Прийміть, споживайте, це тіло Моє, що видається за вас." Взявши чашу з вином, Він дав її пити учням зі словами: "Пийте з неї всі. Ця чаша є Новим Заповітом у Моїй крові, що проливається за вас на відпущення гріхів". І про хліб, і про чашу Він навчав Своїх учнів: "Робіть це на спомин про Мене." Те, що Він зробив, мало повторюватися Його учнями. Він запровадив цей обряд споживання і пиття як таїнство.

Ісусові правдиві тіло та кров

Треба зауважити, що коли Ісус давав Своїм учням їсти хліб, то Він сказав їм, що вони приймали Його тіло. Коли вони пили з чаші, то Він запевнив їх, що вони пили кров, яку Він пролив за гріхи людей.

Ісус промовив це дуже урочистої години. Його мали незабаром заколоти, як Пасхального Агнця на спасіння людей. Саме цієї години Він промовляв просто і зрозуміло. Те, що Він промовляв, треба приймати та вірити. Ісусові слова проголошували те, що учні, коли споживали хліб і пили вино, водночас приймали тіло і кров Ісусові.

Коли Він потім заповів, щоби вони це чинили на спомин про Нього, то запевнив їх, що коли тільки вони споживатимуть хліб і питимуть вино у цій страві на спомин про Нього, то вони прийматимуть Його тіло та кров. Як правило, це називається доктриною про Реальну Присутність у таїнстві.

Не просто представлення

Розум, звичайно, не може зрозуміти того, що відбувається у Господній Вечері. Відповідно, люди пробували пояснити те, що сказав Христос, таким чином, щоб задовольнити мислення розуму. У цілому Реформатські об'єднання, що мають Цвінглі та Кальвіна за своїх духовних предків, спробували це таїнство раціоналізувати. Христові слова було пояснено в такий спосіб, що хліб "представляє" Ісусове тіло. Або ж можна сказати, що хліб є символом Його тіла. Те, що Ісус говорить про таїнство, вони порівнювали з притчею. Хибною усього цього пояснення є те, що вони не приймають Ісусового слова таким, як воно є. Всі вони виходять із припущення, що те, чого не можна збагнути людським розумом, мусить бути пояснене таким чином, щоб було зрозумілим.

Не переосуществлення

Римський католицизм також намагається пояснити те, що відбувається у Господній Вечері. “Хоча вино і хліб зберігають свій вигляд, стан і смак, – кажуть вони, - елементи в сутності перемінені на Ісусові тіло та кров.” Це так зване переосуществлення, і воно відбувається тоді, коли священник освячує елементи. Хоча це і визнає реальну присутність Ісусових тіла та крові, пояснення виходить поза межі слів Писання і привело до дальших фальшивих учень. Через те, що вони вірують, що освячений хліб (вафелька, яка вживається у таїнстві) перетворився на тіло Христове, то він був учинений об’єктом вшановування. Цей хліб вони вшановують особливим чином, коли його проносять у процесії святкування *Corpus Christi*. Таким чином, римо-католицька церква хоча й зберігає ідею чуда, також намагається “пояснити” те, що відбувається, і виводить логічні висновки, що суперечать Писанню.

Таїнственный союз

Те, яким чином тіло і кров Ісусові приймаються із хлібом і вином, не можна зрозуміти чи пояснити. Писання таки каже: “Чаша благословення, яку благословляємо, чи не спільнота то крові Христової? Хліб, який ломимо, чи не спільнота він тіла Христового?” (1 Коринтян 10:16). Якимось чином існує союз хліба і тіла, вина і крові. Лютеранська Церква називає його таїнственным союзом не для пояснення, а для сповідання того, що це – союз, який є унікальним для таїнства.

Ніде інде ми не знаходимо, що споживання хліба включає водночас отримання тіла Ісуса. Це відбувається тільки у Господній Вечері, бо так сказав Ісус. Коли лютерани кажуть, що вони “з, у та під” хлібом отримують правдиве тіло Христове, і “у, з та під” чашею вони отримують Ісусову кров, то це не має за мету якимось чином пояснити союз. Це просто висловлення факту таїнственного союзу. Те, що цей таїнственный союз існує, навчає чітко Писання. Точне пояснення його природи у Писанні не дається. Ми просто віруємо в те, що каже Ісус.

Віруючі отримують запевнення про прощення

Це споживання і пиття у Господній Вечері є засобом благодаті, тому що тому, хто його приймає, пропонується користь Бога. Що це за користь, про яку каже Ісус, коли Він говорить про “тіло, що з вас видається”, і про кров, що “проливається за вас на відпущення гріхів”? Це таїнство спрямовує християн до Ісусової смерті за гріхи людей. Коли ми одержуємо Ісусові тіло та кров, смерть Христова за гріхи кожного причасника Господньої Вечері звіщається кожному з них дуже прямим та особистим чином. Християнин запевнюється, що у нього справді є прощення перед Богом.

Тут також віра є рукою, що одержує, що хапає цю користь. Якщо невіруючий стає перед вівтарем і одержує елементи, він теж причащається тілом і кров’ю Христовими. Але через те, що він у невірі відкидає Ісусову жертву за гріхи, то втрачається користь таїнства. Християнин зауважить, що його віра через таїнство зміцнюється, і він радо прийматиме Ісусове повторюване запрошення його одержати.

Основою для певності прощення у таїнстві є Ісусова смерть. Своєю однією жертвою Ісус здобув прощення для всіх людей навіки. Римо-католицизм вважає це таїнство за жертву. У мессі, коли вони її називають, Ісус через священника пропонує Себе у безкровну жертву Отцеві. Священик, діючи за Ісуса, має силу перетворювати хліб і вино в Ісусові тіло та кров, і вони пропонується Отцеві за гріхи людей. Таким

чином, це таїнство (*в римо-католиків – перекладач*) замість того, щоб бути тим, що Бог дає людині, стало тим, що людина пропонує Богові. На думку Римо-католицької церкви, це таїнство може навіть пропонуватися Богові за тих, хто помер і страждає у чистилищі. Вчення, що це таїнство є жертвою, є однією з головних помилок Римського католицизму.

У вірі християнин завжди прагнутиме до однієї жертви Ісуса на Голгофі і радітиме від знайдення у Господній Вечері запевнення, що ця жертва є справді для нього.

Запроваджена для Своїх учнів

Коли Ісус проповідував, то Він звертався до натовпів людей. Євангеліє мало звіщатися усім народам. Коли Ісус запроваджував Господню Вечерю, Він зробив це в радше дуже тісному колі Своїх учнів. Господня Вечеря не мала роздаватися в цілому усьому людству, але вона давалася, як запевнення для Ісусових віруючих. Вона була запроваджена для тих, хто вже пізнав Христа вірою і хто був охрищений. Новонавернені до християнства спершу спрямовувалися до Хрищення і лише пізніше одержували Святе Причастя (пор. Дії 2:38; 8:12, 36; 10:47).

Через те, що Господню Вечерю треба дотримувати на “спомин” про Ісусову смерть, ми мусимо припускати, що ті, хто приймається за Господнім Столом, отримали науку з Євангелія. В цілому, Лютеранська Церква вважає навчання, що передує конфірмації, як підготовку до одержання Причастя.

Св. Павло закликає причасників досліджувати себе. “Тому то, хто їстиме хліб цей чи питиме чашу Господню негідно, буде винний супроти тіла та крові Господньої!” (1 Коринтян 11:27). Спроможність себе досліджувати вимагає певного рівня розуміння та зрілості. Мається на увазі, що його не треба давати дітям, чий розумовий розвиток ще не розвинувся поза дитячий. Його також не треба давати тим, хто спить, знепритомнів чи перебуває у комі. Розумова хвороба і втрата розумових здібностей через хворобу чи старечий вік можуть також зробити прийняття цього таїнства неможливим.

Спільне причастя виражає єдність віри

Ті, що радісно причащаються Святою Вечерею, визнають один одного такою дією, що вони є поєднаними у вірі. Св. Павло пише: “Тому що один хліб, тіло одне нас багато, бо ми всі спільники хліба одного” (1 Коринтян 10:17). Помилки та невіра руйнують цю єдність. Коли сповідання іншої людини виявляє, що вона тримається помилки, то християнин не повинен уявляти, що існує єдність. Коли християнин приймає Господню Вечерю з іншою людиною, то він виражає релігійну спільноту. Така спільнота має виражатися тільки там, де визнається єдність. Там, де очевидно, що ті, хто сповідує християнство, не погоджуються у своїй вірі, спільне причащення треба відкласти допоки не досягнуто згоди.

Образлива поведінка також призупиняє спільноту віри. Той, хто перебуває у гріхові без покаяння, відділяє себе від Христа і від Його Церкви. Його не можна приймати за Господнім Столом. Причиною цього є не його гріх, але брак його покаяння. Гідність причасника полягає не в святості його життя, а у його покаянні та у вірі в Христа. Де цілком очевидно бракує віри, там треба причастя відкласти, щоб християнин “не приставав до чужих гріхів” (1 Тимофія 5:22). Приймати того, хто не кається, означає співчувати його браку покаяння.

Закрите Причастя

Через те, що Писання ввело обмеження щодо тих, хто може приймати Святе Причастя, і через те, що спільне причастя є сповідною дією, віросповідні лютерани практикують “закрите причастя”, тобто вони святкують Причастя у вузькому колі тих, хто кається у своїх гріхах, вірує в Ісуса Христа і сповідує єдність віри. Пастиреві довірено громадою відправлення таїнства. Він запрошує та підбадьорює розкаяних грішників знайти втіху у таїнстві. Він утримує таїнство від тих, хто, відповідно до Писання, не повинні його приймати, і від тих, хто своїм віросповіданням не висловлює єдності віри.

Тож для того, щоб пастир міг відповідально виконувати цю довіру, у віросповідних Лютеранських церквах практикується звичай оголошення про Причастя, або реєстрації до Причастя. Хоча про цей звичай не наказує Писання і хоча практичний спосіб, яким він чиниться, різниться (від церкви до церкви – прим. *перекладача*), Писання все-таки закликає до обережної відправи цього таїнства.

ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ І ОБГОВОРЕННЯ

1. Прочитайте 1 Коринтян 11:23-27. Як ці слова переконливо проголошують, що Ісусові тіло та кров дійсно роздаються у цьому таїнстві?
2. Чи невіруючі, які відвідують Господню Вечерю, приймають Ісусові тіло та кров? Під час відповіді на це питання прочитайте 1 Коринтян 11:27-29.
3. Прочитайте Євреїв 9:11-14, 24-28. Обговоріть римо-католицьку жертву меси у світлі цих місць.

13. ЦЕРКВА

Віра є дуже особистою річчю. Саме окрема особа приходить до віри, ніхто інший не може вірити за неї. Саме окрема особа навертається. Дії 2:41 повідомляють, що 3000 людей було додано до спільноти учнів у день першої П'ятидесятниці. Але це були люди, про яких сказано: “Отож ті, хто прийняв його слово, охристилися. І пристало до них того дня.” Ці три тисячі склалися з окремих осіб, кожна з яких вірила і була охрищеною. Для кожного то було особистою справою.

Церква – громада віруючих

І все-таки ці 3000 “пристало до них.” Бог привів їх до спільноти з іншими віруючими. Християнин не є самотнім. Через віру його приведено у сім'ю Божу. Св. Павло пише: “Бо ви всі сини Божі через віру в Христа Ісуса!” (Галатів 3:26). Є тільки один-єдиний Святий Дух, Який приводить людей до віри.

Є тільки одна-єдина віра, яку Святий Дух чинить у всіх християнах. Вони всі одержують те саме Хрищення. Вони всі є об'єднаними в одне тіло. Св. Павло пише: “Бо ми всі одним Духом охрищені в тіло одне, чи то юдеї, чи геллени, чи раби, чи то вільні, і всі ми напоєні Духом одним” (1 Коринтян 12:13). Національність чи раса тут не мають значення. І юдеї, і язичники приводяться разом через віру в Христа. Статус окремої особи в світі не має жодного значення. І невольники, і вільні, чоловіки високого та низького становища є об'єднаними вірою. Можна згадати інші відмінності, які є у світі. Чоловіків чи жінок, багатих чи бідних, лютеран, православних чи

католиків, усіх, хто правдиво вірує в Ісуса Христа, як Спасителя від гріха, Бог привів разом у Свою сім'ю, в одне тіло.

Писання посилається на цю сім'ю Божу багатьма способами. Вона названа Божим храмом (1 Коринтян 3:16), а також тілом Христовим (Ефесян 1:23; 4:12). Петро посилається на нього, як на Божий “вибраний рід”, як на “священство царське, народ святий, люд власности Божої” (1 Петра 2:9). Найчастіше вона названа *церквою*.

Вислів, який перекладається українським словом “церква”, і в грецькій, і в латинській мовах є *ecclesia*. Буквально *ecclesia* означає “зібрання громадян, скликаних вісником.” Писання вживає це слово, щоб говорити про тих, хто зібраний вірою в Ісуса Христа. Ісус був учинений “за Голову Церкви” (Ефесян 1:22). Ісус обіцяє: “Побудую Я Церкву Свою, і сили адові не переможуть її” (Матвія 16:18).

Ісус збирає під Собою усіх тих, кого покликано з маси невіруючого людства і приведено до спасаючої віри. Це зібрання вірних віруючих називається церквою.

Церква – невидима

Тільки вірні віруючі зібрані Христом у Його церкву. Саме віра в Христа робить людину дитям Божим, членом Божої сім'ї. Жоден невіруючий, навіть якщо він може називати себе християнином і зовнішньо асоціюватися з християнами, не є у церкві під Ісусом Христом. З іншого боку, немає жодного правдивого віруючого, якого Ісус не привів у Свою церкву.

Це означає, що тільки той, хто може заглянути у людське серце і побачити віру, яка там є, може дійсно знати, хто є членом церкви. Людина цього не може. Людина не може бачити більше від зовнішності, тільки Господь “дивиться на серце” (1 Самуїла 16:7). Зовнішність може бути оманливою, але той, хто дивиться на серце, обманутий бути не може. Тому тільки “Господь знає тих, хто Його” (2 Тимофія 2:19).

З цієї причини свята християнська церква не може ідентифікуватися із зовнішньою структурою чи організацією. Тому церкву називають невидимою. Жодна людська істота не спроможна знати точно, хто є в церкві, а хто ні. Її межі не встановлені людиною. Це не означає, що церква є тільки уявною. Вона має реальне існування у світі. Вона є дійсною групою осіб, кожна з яких є правдивим її членом. Але те, хто з людей до неї належить, відомо тільки Богові.

Про присутність церкви відомо

Якщо церква є невидимою, то хіба не може бути неможливо або принаймні складно знайти її у цьому світі? Зовсім ні. Хоча вона є невидимою у тому смислі, у якому ми згадували вище, її присутність можна легко виявити. Існують ознаки, якими впізнається її присутність.

Де знайти віруючих, церкву? Їх можна знайти повсюди, де є засоби, які чинять віру, а ті засоби є Євангелієм у Слові і таїнстві. Петро пише: “Народжені ви не з тлінного насіння, але з нетлінного, Словом Божим живим та тривалим” (1 Петра 1:23). В Тита Хрищенням називається “ купіль відродження й оновлення Духом Святим” (3:15). Тож де лишень використовується Слово Боже, де лишень застосовується відновлювальна сила Хрищення, там можна очікувати присутність віруючих, тобто церкви. Тому що Бог каже про Його Слово, що відроджує: “Так буде і Слово Моє, що виходить із уст Моїх: порожнім до Мене воно не вертається, але зробить, що Я пожадав, і буде мати повождення в тому, на що Я його посилав!” (Ісаї 55:11).

І навіть більше, Бог дав церкві відповідальність звіщати Його Євангеліє (Матвія 28:19). Там, де присутні християни, чиє серце є опановане Євангелієм, там вони повинні будуть виконувати це доручення. Вони казатимуть, як це робили учні: “Не можемо ми не казати про те, що ми бачили й чули!” (Дії 4:20). Вони відправлятимуть таїнства тому, що Господь сказав: “Робіть це.” Де використовуються Слово і таїнства, можна з певністю припускати, що там присутні і ті, кому Бог довірив використання цих засобів.

Хоча церква, як така, залишається невидимою у тім, що окремі її члени відомі тільки Богові, засоби благодаті є ознаками, якими об’являється присутність віруючих. Ці засоби належним чином називаються ознаками церкви.

Видимі церкви

Бог також збирає християн у видимі громади або ж зібрання. Коли таке зібрання сповідує Христа і використовує засоби благодаті, то воно називається церквою, бо там присутні правдиві віруючі. Св. Павло писав “Божій Церкві, що в Коринті.” Він називає їх церквою, бо пише “посвяченим у Христі Ісусі, покликаним святим, зо всіма, що на всякому місті прикликають Ім’я Господа нашого Ісуса Христа, їхнього і нашого” (1 Коринтян 1:2). Там також могли бути лицеміри, що асоціювали себе із зовнішнім зібранням у Коринті. Але через присутність правдивих віруючих Павло називає їхнє зібрання церквою.

Існує ціль, з якою Бог збирає християн разом у більші чи менші групи. Євреїв 10:24, 25 виразно свідчить: “І уважаймо один за одним для заохоти до любови й до добрих учинків. Не кидаймо збору свого, як то звичай у деяких, але заохочуймося, і тим більше, скільки більше ви бачите, що зближається день той.” Християни потребують один одного. Їм треба підбадьорювати, зміцнювати один одного та втішати. І навіть більше, у них є важливе діло, яке ніхто інший не спроможний виконати сам. Вони повинні проповідувати Євангеліє не лише посеред себе, але й по всьому світі.

Найпоширенішим зібранням християн є місцева громада. Саме в громаді християни збираються, щоб почути Слово, отримати таїнства, виконувати багато християнських обов’язків. Важливість місцевої громади є очевидною.

Християни також збираються у більші групи – такі, як церковні об’єднання або єпископати. Є певні відповідальності, які не можуть адекватно бути виконаними самою місцевою громадою. Це включає підготовку пастирів, вчителів, місіонерів, видавництво релігійної періодики та книг і спільне зміцнення у здоровій доктрині. Жодна окрема громада не може виконати цієї роботи сама.

Інші групи можуть формуватися для утримання лютеранських загальноосвітніх шкіл чи коледжів, підтримувати місцеве служіння, благодійність. У всіх цих групах християни разом збираються задля виконання їхнього загального доручення, як діти Божі під Христом. Все це – функціональні форми церкви, що постають під Богом, коли виникає потреба.

Єдність церкви

Хоча є багато груп, які називаються церквами через те, що засоби благодаті правильно позначають їх як такі; усі віруючі в цих церквах об’єднані під Христом у одну-єдину святу Християнську Церкву. Це може не завжди виявлятися тут, на землі. Але всеодно апостол каже ефес’янам: “Одне тіло, один дух, як і були ви покликані в одній надії вашого покликання. Один Господь, одна віра, одне хрищення, один Бог і

Отець усіх, що Він над усіма, і через усіх, і в усіх” (4:4-6). Християн закликає “зберігати єдність Духа в союзі миру” (в. 3).

Через те, що це – “єдність Духа,” то її не можна виявити, допоки вона не виявиться зовнішньо. Бог може подивитися у серце людини і побачити єдність Духа, яка є присутньою. Християнин може тільки визнавати цю єдність, коли вона стає очевидною через християнське віросповідання. Через своє віросповідання християнин словом і вчинком дає вираження вірі та надії у своєму серці. Він сповідує свою віру тоді, коли говорить про те, у що вірує, коли його вчинки показують те, що діється у нього в серці. Громада або церковне об’єднання робить сповідання своєї віри у доктрині, яка проповідується і захищається, роботою, що відбувається посеред християн. Окремий християнин через своє членство у громаді чи в єпископаті приєднується до віросповідання тієї групи.

Окрема особа, громада або церква мусять сповідувати правду, як вона об’явлена у Святому Письмі. Церква, яка має таке правдиве віросповідання є правдивою, православною церквою. Якщо у віросповіданні церкви є помилки, тоді така церква є фальшивою або ж інославною церквою. Через те, що Євангеліє, навіть посеред помилок, все ще є діяльним, то християни будуть також і у фальшивих церквах. Навіть у відступницькому Ізраїлі в час Іллі, у Бога все ще було 7000, які не схилили коліна свого перед Ваалом (пор. 1 Царів 19:18). І все-таки помилка, яка сповідується і яка навчається, є постійною загрозою вірі. Через помилки такі церкви називаються інославними церквами.

Єдність, виражена у спільноті

Коли сповідання християн виявляє, що між ними існує єдність віри, тоді християни визнають це через визнання їхньої спільноти у Христі. Коли Яків, Петро та Іван визнали, що Павло і Варнава проголошували правдиве Євангеліє язичникам, то вони дали їм “правиці спільноти” (Галатів 2:9), визнаючи таким чином з ними єдність. Коли випадає така нагода, християни також виражають цю визнану єдність через спільне богослужіння і церковну роботу. Прикладами цього є спільне причастя за Господнім Столом, створення спільного служіння, обмін проповідниками і спільна місійна праця. Однак тільки там, де віросповідання об’явило правдиву єдність, Бог благословляє такі прояви спільноти.

Брак віросповідної єдності поділяє

Де віросповідання показують те, що єдності не існує, тоді вираження спільноти суперечить Божому Слову. Св. Павло застерігає свого учня Тимофія: “А коли хто навчає інакше, і не приступає до здорових слів Господа нашого Ісуса Христа та до науки, що вона за правдивою вірою, той згордів, нічого не знає...” (1 Тимофія 6:3, 4). Ісус попереджує: “Стережіться фальшивих пророків, що приходять до вас ув одежі овечій, а всередині хижі вовки” (Матвія 7:15). Римлянам заповідано: “Благаю ж вас, браття, щоб ви остерегалися тих, хто чинить розділення й згіршення проти науки, якої ви навчилися, і уникайте їх” (Римлян 16:17).

Неодноразово Писання застерігає проти будь-якого спотворення правди. Зневага до цих застережень несе небезпеку для віри. Хоча жоден християнин не має досконалого знання Божого об’явлення і хоча кожен християнин може помилятися і потребує зростати у вірі та розумінні, практикувати спільноту з тими, хто *настійливо перебуває у помилці*, є гріховним уніонізмом.

Навіть посеред поділів, що їх вчинили фальшиві вчення на землі, християнин визнає, що він поєднаний з усіма християнами повсюди через одну віру союзом, що є видимим тільки для Бога. Радісно він очікує того дня, коли та єдність стане очевидною також і для нього у славі небес.

ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. У чому полягає правдива єдність церкви, відповідно до Ефесян 4:1-6?
2. Що означає сповідувати віру? Прочитайте Матвія 16:13-16.
3. Проведіть відмінність між тими, хто слабкий у розумінні, і тими, хто наполегливо тримається своїх помилок. У тому відношенні прочитайте Римлян 14:1; 15:1; 16:17.
4. У статуті громади (Єпископату) знайдіть статтю, що визначає сповідання віри. Упевніться, що ви зрозуміли, що це означає.
5. З огляду на те, що написано у 1 Коринтян 5:9-13 і 10:12, обговоріть важливість і значення слів “унікати їх” у Римлян 16:17.

14. СЛУЖІННЯ

У цьому світі церква має певну ціль. У неї є робота. Ісус, голова церкви, хоче, щоб кожному створінню проповідувалося Його Євангеліє (Марка 16:15; Матвія 28:18-20).

Хто повинен це робити? Кому Бог довірив проповідування Його Євангелія? Коли Ісус давав цю заповідь учням, Він не обмежував її до дванадцятьох чоловіків, як також до тих, хто, як учні, є підготовленим кліром. Як християни, що отримали Євангеліє у свої серця, вони тепер були послані нести те Євангеліє повсюди людям. Церкві, а це означає усім віруючим, було довірено це завдання.

Загальне священство

Промовляючи до учнів, Ісус дав загальний наказ усім християнам. Це чітко видно з того, що пише Петро: “Ви вибраний рід, священство царське, народ святий, люд власности Божої, щоб звіщали чесноти Того, Хто покликав вас із темряви до дивного світла Свого” (1 Петра 2:9). Але що це за люди, до яких звертається Петро? Вони – люди, що захожани розпорошення “Понту, Галатії” тощо, ті, які освячені Святим Духом “на покору й окроплення кров'ю Ісуса Христа” (1 Петра 1:1, 2). Вони ті, до кого Петро також говорить у 2:5: “І самі, немов те каміння живе, будуйтеся в дім духовий, на священство святе.” Це місце стосується усіх віруючих. Вони становлять святе і царське священство. Кожен християнин є священиком Бога, покликаний Христом виявляти свою хвалу. Про це часто говориться, як про загальне священство віруючих.

Це загальне священство має практичні наслідки для кожного християнина. Кожен християнин одержав Євангеліє, щоби бути засобом, яким Воно передається іншим, а потім передається знову і знову. Коли людина пише лист, і потім по ланцюжку кожна людина передає його ще декільком іншим, то незабаром число одержувачів листа швидко множиться. Так і одержане Євангеліє треба передавати знову і знову. Саме це сталося тоді, коли християн в Єрусалимі, у час мучеництва Степана, було переслідувано, і вони були “розпорошенці” і повсюди “Боже Слово благовістили” (Дії 8:4).

Коли один одержувач в ланцюжку листів розриває ланку, то це не лише не дає можливості одержати лист двом чи трьом іншим людям, кому цей лист було би послано, але й порушується процес множення. Подібне відбувається, коли християнинові не вдається передати Євангеліє іншим людям. Ланцюжок свідчень Євангелія перервався. У загальному священстві кожен християнин діє, як свідок Євангелія.

Публічне служіння

Бог не лише хоче, щоб кожний окремий християнин діяв у загальному священстві, але Він також запровадив практику визначення окремих християн, які мають відправляти засоби благодаті від імені інших. Це називається *публічним* служінням. Таке публічне служіння Євангелія проповідує Слово і відправляє таїнства не просто, як окремий християнин, а як слуга інших, який відправляє засоби благодаті через те, що група християн просить його це зробити від їхнього імені. У цьому смислі його служіння є публічним служінням.

Це необхідно для доброго порядку, коли певна кількість християн збираються разом. Якби кожен християнин у такому зібранні почав вправлятися у своїй відповідальності проповідувати Євангелія, то виникло би замішання. Бог хоче, щоб усе було “добропристойно і статечно!” (1 Коринтян 14:40). З цієї причини така група християн визначає того, хто промовлятиме Євангеліє від імені всіх.

Покликання

Християни визначають покликанням того, хто має служити у публічному служінні. Через те, що в публічному служінні окремий християнин представляє своїх друзів-християн у виконанні обов’язків, що властиві кожному з них, він має бути покликаним цими християнами представляти їх у цій діяльності. Св. Павло також ставить питання: “Як будуть проповідувати, коли не будуть послані?” (Римлян 10:15). Самовпевненим було би діяти у публічному служінні без покликання.

Хоча пророки і апостоли певним чином одержували свої покликання *прямо від Бога* (пор. Ісаї 6:8; Єремії 1:4-10; Матвія 10:1; Галатів 1:1), Бог також має уподобання видавати покликання через людей-посередників, тобто через тих християн, кому Він довірив Євангеліє. Під час своїх місійних подорожей Павло організував покликання пресвітерів і єпископів (пастирів) у різноманітні церкви. Св. Лука пише, що Павло і Варнава “рукопоклали їм пресвітерів по Церквах, і помолилися з постом та й їх передали Господеві, в Якого ввірували” (Дії 14:23). Павло каже Титові, що він залишив його на Криті, “щоб ти впорядкував недокінчене та пресвітерів настановив по містах, як тобі я звелів” (Тита 1:5). І все-таки, хоч люди служили інструментами для покликання цих пресвітерів і єпископів, вони фактично були покликані Богом. Павло докоряє пресвітерам у Ефесі: “Пильнуйте себе та всієї отари, в якій Святий Дух вас поставив єпископами” (Дії 20:28). Хоча й люди служили інструментами для надання їм посади, цих лідерів запевнено, що Святий Дух учинив їх єпископами. Отже, про публічних служителів Слова кажуть як про таких, що мають Боже покликання.

Кваліфікація для публічного служіння

Всі християни через віру в Ісуса, як Спасителя, покликані бути священиками та царями. Проте від тих, кого кличеться до публічного служіння, вимагається окрема кваліфікація. Громада пам’ятатиме про це, коли вона видає покликання пастиреві чи

учителів. Вона також пам'ятатиме про це, обираючи тих, хто служитиме як церковний працівник чи вчитель Недільної школи.

Зокрема, в 1 Тимофія 3 і Тита 1 Писання говорить про кваліфікацію єпископів, пресвітерів і дияконів (назви, що вживаються у Писанні для служителів Євангелія). Ті, що служать Церкві і Христові у публічному служінні, мають жити досконалим життям. Писання перераховує у цьому зв'язку цілий ряд рис. Далі, через те, що праця людини у публічному служінні зосереджена на навчанні і проповіданні, то такий чоловік мусить бути "здібним навчати" (1 Тимофія 3:2). Єпископ має бути такий, "що тримається вірного слова згідно з наукою, щоб мав силу й навчати в здоровій науці, і переконувати противних" (Тита 1:9).

Церква повинна піклуватися про підготовку людей, які знатимуть і будуть спроможні навчати правдивій доктрині Писання. Св. Павло пише Тимофієві: "Що чув ти від мене при багатьох свідках, те передай вірним людям, що будуть спроможні й інших навчити" (2 Тимофія 2:2). І нарешті, служителів Христових повинні вважати як "доморядників Божих таємниць. А що ще шукається в доморядниках, щоб кожен був знайдений вірним" (1 Коринтян 4:1, 2). Церква обережно вибиратиме тих, хто покликаний до публічного служіння.

Форма і поле служіння

Група християн, яка дає покликання у християнській свободі, визнає місце, форму та поле служіння, яке має проводитися. Св. Павла було покликано служити місіонером, зокрема, до язичників. Його поле діяльності було широким. Єпископи в Ефесі (Дії 20) наглядали за отарою у тому самому місті. Св. Павла було покликано служити Апостолом. Інших було покликано служити пророками, євангелістами, пастирями та вчителями (Ефесян 4:11). І все-таки св. Павло визнає, що поле його служіння має межі. Зокрема, його було покликано "звіщати Євангелію", і в нього не було спеціального покликання христити (1 Коринтян 1:17).

Подібним чином сьогодні Церква кличе когось служити громаді у певному місці або ж вона може покликати місіонера для цілої країни. Проте покликання визначає, де має служити людина. Воно визначає форму служіння. Найтиповішою формою є служити пастирем громади. Але Церква також може кликати тих, хто служитиме вчителями в школах, професорами у коледжах і семінаріях, місіонерами за кордоном, чи слуг Церкви в цілому на таких, зокрема, посадах, як Єпископ церковного об'єднання, виконавчий секретар Ради директорів і тому подібне. Служіння, яке покликаний нести пастир, є дуже широким, а служіння професора чи учителя є обмеженішим. Проте у кожному випадку все це зазначається у покликанні.

Через те, що група християн діє від Імені Господа Ісуса, коли вона видає покликання, то вона виконує цю відповідальність зі страхом Божим. Людина, якій надається покликання, прагнучиме молитовно виконувати Господні накази.

ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ І ОБГОВОРЕННЯ

1. *На основі 1 Петра 2:1-10 обговоріть привілеї та відповідальності "загального священства."*
2. *Прочитайте 1 Тимофія 3:1-13. Перерахуйте і обговоріть кваліфікацію для публічного служіння, як це виведено в Павла.*
3. *Обговоріть, якими можуть бути різноманітні форми публічного служіння. Прочитайте Ефесян 4:11-16; 1 Коринтян 12:28-31.*

4. Порівняйте, як Церква кличе пастирів сьогодні з тим, як це робилося в Діях 6:1-6.

15. ЦЕРКВА І УРЯД

Бог помістив християн у цей світ, щоб вони жили, як частина людського суспільства. Християнинові не наказано втікати від цього світу чи уникати решти людства. Жодна окрема людина не є островом, дуже віддаленим від материка людського суспільства. Кожне людське життя торкається і впливає на багато інших людських життів.

“Встановлена Богом”

Для того, щоб люди могли належним чином разом проживати у цьому світі, Бог встановив уряди. Писання чітко зазначає, що влада є Божим приписом. “Бо немає влади, як не від Бога, і влади існуючі встановлені від Бога” (Римлян 31:1). У наступному вірші ці “влади” також називаються “Божою постановою.” Цього не сказано щодо якоїсь певної форми уряду. Це стосувалося імперського уряду, який правив у Римі, де жили одержувачі Павлового листа. Це стосувалося влади, яку мав римський намісник у Палестині. Ісус сказав Пилатові: “Надо Мною ти жадної влади не мав би, коли б тобі зверху не дано було” (Івана 19:11). Влада Пилата була від Бога. Це однаково є правдивим і відносно тих, що мають владу сьогодні, що вони її отримали через вибори своїх співвітчизників. “Немає влади, як не від Бога.”

Християнин є слухняний урядові через справу сумління, визнаючи, що уряд, який править над ним, робить це через Божий припис. Петро каже своїм християнським читачам: “Отож, коріться кожному людському творінню ради Господа, чи то цареві, як найвищому, чи то володарям, як від нього посланим для карання злочинців та для похвали добродійців” (1 Петра 2:13-14). Християнин підпорядковується урядові заради Христа. Це робить дане підпорядкування справою сумління. Християнин не може сказати: “Це – приписи людей, отже мені не треба їм підпорядковуватися.” Хоча люди виклали приписи, християнин визнаватиме їхню владу як таку, що походить від Бога. Він підпорядковується заради Христа.

Цей послух є далекоюсяжним. Він поширюється також і на уряд, який християнинові недовподобі. Язичник Нерон, який пізніше переслідував християн, був імператором у той час, коли Павло писав Послання до римлян. І все-таки Неронові підпорядковувалися християни того часу. Лише тоді, коли послух “владам існуючим” прямо вступає у конфлікт з послухом Божому святому Слову, тоді християнин звільняється від цього обов’язку послуху урядові. Тоді він каже разом із Петром і апостолами: “Бога повинно слухатися більш, як людей!” (Дії 5:29).

Межі урядових функцій

Запроваджуючи урядову владу, Бог приписав їй певні функції. До них належить людське життя посеред інших людей. Уряд відповідальний за покарання злих діл, нечестивості і злочинів. Павло пише: “Володарі пострах не на добрі діла, а на злі... Він бо Божий слуга, месник у гніві злочинцеві!” (Римлян 13:3, 4). Петро каже, що урядовець посланий “для карання злочинців” (1 Петра 2:14). Відповідальністю уряду є помічати, досліджувати та карати всіх, хто задіяний у злочинні дії.

З іншого боку, уряд заохочує світську праведність. “Роби добро, і матимеш похвалу від неї [влади], бо володар Божий слуга, тобі на добро” (Римлян 13:3, 4). Петро

подібним чином висловлює цю думку в 1 Петра 2:14. Уряд підтримує поведінку, яка відповідає загальноприйнятим стандартам.

Уряд має функцію збирання податків і контролю за економічними справами. До християн звернені слова: “Тож віддайте належне усім: кому податок - податок, кому мито - мито, кому страх - страх, кому честь - честь” (Римлян 13:7). Ісус визнавав гроші із образом імператора і надпис на них, як законну вимогу, тож Він наказав юдеям: “Віддайте кесареви кесареви, а Богові Боже” (Матвія 22:21).

І, нарешті, урядовою функцією є підтримання миру. Уряд розвиває мирні взаємини між громадянами; він мусить захищати своїх громадян від будь-чого, що піддає небезпеці їхнє фізичне життя. Християнин повинен молитися за свій уряд, “щоб могли ми провадити тихе й мирне життя в усякій побожності та чистості” (1 Тимофія 2:2).

Меч

Бог надав урядові адекватні засоби для виконання своїх функцій. Св. Павло каже, що кожен, хто діє в уряді, як “Божий слуга”, “недармо він носить меча” (Римлян 13:4). Вислів “меч” стосується влади і повноважень, які поширюються, навіть влади над життям і смертю. Сюди належить влада приймати закони. Це включає функціонування судів, юридичної сили, яка змушує виконувати закон неслухняних, судити їх і або виправдовувати, або засуджувати, відповідно до діючого закону. Це стосується всього, коли уряд діє, як “месник у гніві злочинцеві” (Римлян 13:4). Меч даний урядовій владі “недармо”; його треба використовувати, щоб карати навіть і смертною карою, якщо так визначить уряд. Його треба використовувати, щоб у разі необхідності вести війну для захисту своїх громадян.

Відповідно до світла розуму

Урядова влада використовує свої засоби, як це приписує їй Бог, відповідно до світла розуму. Це включає природний смисл справедливості, смисл того, що є морально добрим чи злим. Про людей, якими вони є за природою, Писання каже, що вони “виявляють діло Закону, написане в серцях своїх, як свідчить їм сумління та їхні думки, що то осуджують, то виправдують одна одну” (Римлян 2:15). Фактично, розум природної людини може навіть знати про Бога “тому, що те, що можна знати про Бога, явне для них, бо їм Бог об’явив. Бо Його невидиме від створення світу, власне Його вічна сила й Божество, думанням про твори стає видиме” (Римлян 1:19, 20). У схваленні законів уряд повинен використовувати світло розуму, роблячи, таким чином, закони, що виглядають найсправедливішими, найправильнішими і найлогічнішими. У заохоченні до світської праведності уряд апелює до розуму з вписаним у нього законом і сумлінням. “Меч” вживається відповідно до того, що видається найрозумнішим тим, кому він доручений. До тієї міри, до якої людський розум стає неспроможним, до тієї міри, до якої вписаний у серце закон стає не таким чітким, до тієї міри, до якої сумління стає притупленим, до тієї міри уряд також стає менш ефективним.

Функції Церкви

Функції, що приписані Богом Його Церкві, є цілковито відмінними від функцій уряду. Її піклування стосується людського внутрішнього, духовного, життя. Її головною відповідальністю є вести людей до учнівства Христового, “християчи їх в Ім’я Отця, і Сина, і Святого Духа, навчаючи їх зберігати все те, що .. [Ісус їм]

заповів” (Матвія 28:19, 20). Вона проповідує Христа і Того розп’ятого, як єдину дорогу до вічного спасіння. Через проповідування Слова Божого вона підбадьорює спосіб життя, який відповідає Слову Божому.

Про засоби Церкви, які були дані для цих функцій, вже було зазначено. Боже Слово, Святі Писання, засоби благодаті, Євангеліє у Слові і таїнстві – ось засоби, якими Церква повинна здійснювати своє духовне, своє вічно важливе завдання. Завданням Церкви і її служителів є: “Проповідуй Слово, допомагайся вчасно-невчасно, докоряй, забороняй, переконуй з терпеливістю та з наукою” (2 Тимофія 4:2).

Не повинно бути замішання щодо відповідальності чи засобів

Ці два заклади Божих, уряд і Церква, можуть працювати безконфліктно у цьому світі, коли кожен із них виконує властиві їм завдання тими засобами, що їх приписав Бог. Церква і держава живуть разом у світі. Це – ті самі люди. Інколи до них можна звертатися, щоб брати участь у тому ж само заході. Але не повинно бути замішання про відповідальність і про засоби, якими вони мають виконувати свої функції.

Уряд не повинен думати, що він є посланцем Євангелія для спрямування людей до вічного життя через Христа. Він не повинен втручатися у те, як Церква виконує своє спасенне діло проповідування Христа. З іншого боку, Церква не повинна думати, що вона має вести державу та впливати на неї у схваленні законів і виконанні їх, у веденні війни чи дотриманні миру. Кожен мусить залишатися у приписаній йому сфері.

Окрім того, кожен має виконувати свої обов’язки засобами, наданими йому Богом. Уряд використовує “меч”, відповідно до світла розуму. Він не повинен пробувати керувати засобами Євангелія. З іншого боку, Церква повинна використовувати Слово Боже і не повинна прагнути використати світську владу, щоб добитися своїх цілей.

Християнський громадянин

Християнський громадянин задіяний в обох установах Божих. Він – член Христової Церкви; він – громадянин певної держави чи країни. В обох у нього є відповідальність. І все-таки це все не перебуває у конфлікті, допоки християнин, Церква і держава - усі вони пам’ятають про свої приписані ролі і про засоби, якими вони виконуються.

Християнин не чекає від Церкви, що вона виправить усі хвороби уряду. Він не очікує від уряду, що влада допомагатиме виконувати ті функції, які Бог приписав Церкві. І все-таки, як вірний християнин, він у своїх молитвах згадує уряд і тих, хто при владі (пор. 1 Тим. 2:1, 2). Він використовує свій вплив громадянина для того, щоб переконати уряд видавати такі закони, які є справедливими та добрими. Він постійно робить те, що очікується від лояльних громадян “заради Господа.” Той факт, що він – християнин, означає, що він – добрий громадянин. Таким чином, держава виграє від присутності у ній Церкви. Коли Церква готує вірних християн, держава також має користь через Бого-бійне піклування і лояльність, яку виявляють християни до свого уряду.

ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ І ОБГОВОРЕННЯ

- 1. Прочитайте Дії 4:13-20 і 5:17-29. На основі прочитаного обговоріть предмет непослуху до уряду.*

2. Яким чином урядове використання своєї влади над життям і смертю гармонізує з П'ятою Заповіддю? Використовуйте місця з прочитаного тексту.
3. На основі Луки 12:13, 14 обговоріть про відповідальності Церкви і держави.
4. Прочитайте 1 Тимофія 2:1-4. Яким чином добрий уряд є благословенням для Церкви?

16. КІНЕЦЬ УСЬОГО І ВІЧНІСТЬ

Цей світ і все, що в ньому, мають початок і кінець. Людське життя починається із зачаття і народження. Смерть позначає закінчення цього життя. Світ почав існувати через Боже створення. Коли Ісус повернеться для суду останнього дня, світові настане кінець. Проте ні смерть, ні останній день не є кінцем у тому смислі, що за ними вже нічого немає. Цілковитого винищення немає. За смертю та судом лежить вічність.

Смерть – відділення тіла від душі

Через те, що в трансплантативних операціях використовуються різноманітні людські органи, велику увагу приділяє біологічна наука щодо того, чим саме є смерть? Коли людина є мертвою? Чи тоді, коли вона припиняє дихати? Чи тоді, коли перестає битися її серце? Чи тоді, коли перестає функціонувати її мозок?

Без спроби дати відповідь на ці специфічні біологічні запитання Писання визначає смерть так: вона відбувається тоді, коли душа або ж дух залишає тіло. Багато дурневі Бог сказав: “Ночі цієї ось душу твою зажадають від тебе” (Луки 12:20); інакше кажучи, цієї ночі він помер. Ісус в час Своєї смерті Свого “духа віддав” (Матвія 27:50). З іншого боку, коли Ісус воскресив доньку Яіра з мертвих, Писання каже: “Вернувся їй дух” (Луки 8:55). Це відділення душі від тіла описане в Екклезіяста 12:7: “І вернеться порошок у землю, як був, а дух вернеться знову до Бога, що дав був його!” Тіло людини створене з матеріалів, що існують в багатьох різних комбінаціях у цьому створеному світі. Душа людини є нематеріальною, вона є духом. Смерть, відповідно до Писання, є відділенням людської душі від тіла.

Смерть завершує час благодаті

Смерть є завершенням людського життя на землі. Як така, вона позначає кінець людського часу благодаті. Людині даний час на землі, щоб вона каялася у своїх гріхах і була приведеною до віри в Ісуса, як єдиної дороги спасіння. Після смерті можливостей для цього не існує. Після смерті людина зустрічається з однією із двох можливостей у вічності. Навіть у день смерті злочинця, якого було приведено до віри в Ісуса, його було запевнено Господом: “Поправді кажу тобі: ти будеш зо Мною сьогодні в раю” (Луки 23:43). Павло виражав “бажання померти та бути з Христом” (Філіп’ян 1:23). З іншого боку, багатий в Ісусовім оповіданні помер, а потім опинився у пеклі (Луки 16:22, 23). Книга євреїв чітко зазначає, що “людям призначено вмерти один раз, потім же суд” (9:27). Віруючий помирає і є з Богом. Невіруючий помирає і опиняється у пеклі.

Ісусів другий прихід

Коли Ісус вознісся на небеса, була дана обітниця про те, що Він повернеться. “Той Ісус, що вознісся на небо від вас, прийде так, як бачили ви, як ішов Він на небо” (Дії 1:11). Видимо, так само як возносився, Ісус повернеться знову “у славі Своїй,

і всі Анголи з Ним” (Матвія 25:31). Справді, Писання об’являє, що “тоді заголосять всі земні племена, і побачать вони Сина Людського, що йтиме на хмарах небесних із великою потугою й славою” (Матвія 24:30). Славне повернення Христове буде цілковито відрізнятися від його пониженого народження у Вифліємі, де Він вперше прийшов на цю землю.³

Воскресіння усіх людей

День Ісусового повернення є також днем воскресіння людей. Тіла усіх людей, коли б вони не померли і де б вони не були похованими, в якому би стані не перебували їхні тлінні останки, будуть підняті зі смерті. Ісус дає нам цей опис: “Надходить година, коли всі, хто в гробах, Його голос почують, і повиходять ті, що чинили добро, на воскресення життя, а котрі зло чинили, на воскресення Суду” (Івана 5:28, 29). “Всі” означає всіх без винятку. Павло, промовляючи перед Феліксом у Кесарії, також засвідчив, “що настане воскресення праведних і неправедних” (Дії 24:15). Тіла віруючих і невіруючих однаково воскреснуть. Це буде здійснено Тим, для Кого “можливо все.”

Останній суд

В цей другий прихід Ісус засяде на престолі слави і судитиме усіх людей. Ісус каже: “Перед Ним усі народи зберуться, і Він відділить одного від одного їх, як відділяє вівчар овець від козлів” (Матвія 25:32). Св. Павло також зазначає, що Ісус Христос є Тим, “що Він має судити живих і мертвих” (2 Тимофія 4:1).

В день суду Ісус поділить усіх людей, живих і тих, хто воскрес із мертвих, на дві групи. Щодо принципу, відносно якого буде суджено людей, Ісус каже це: “Те слово, що Я говорив, останнього дня воно буде судити його” (Івана 12:48). Невіруючі, які відкидають Ісуса та Його Євангеліє, будуть засуджені. Їхні невдалі спроби чинити діла, які є угодними Богові, будуть вважатися за вияв невіри (пор. Матвія 25:41-45).

Пекло

Невіруючим Ісус скаже: “Ідіть ви від Мене, прокляті, у вічний огонь, що дияволу та його посланцям приготований” (Матвія 25:41). Це є засудженням до пекла. Отже, пекло є місцем відчаю, де людина є відділеною від Бога, Який є єдиним джерелом надії і життя. Пекло є місцем невиразних страждань, що характеризується темрявою, плачем і скреготанням зубів (Матвія 8:12). Пекло є *вічним*, тривалим і безконечним. Ісус каже, що ті, хто є ліворуч від Нього, “Підуть на вічну муку” (Матвія 25:46). День суду дійсно буде жахливим днем для невіруючого, як на це вказує книга Об’явлення, коли вона проголошує: “Прийшов це великий день гніву Його, і хто встояти може?” (Об’явлення 6:17).

Небеса

Віруючі спасуться. Їх буде розміщено по правиці від Христа. Ісус покаже на їхні діла, як на свідчення їхньої віри (пор. Матвія 25:34-40). Вони почують слова: “Прийдіть, благословенні Мого Отця, посядьте Царство, уготоване вам від закладин світу” (в. 34). Це – небеса. Це означає бути з Господом, у присутності Того, Хто є джерелом надії, радості, миру і життя.

³ Мається на увазі - народився правдивою людиною (прим. Перекладача).

Це новий Єрусалим, про який пише Писання: “Оце оселя Бога з людьми, і Він житиме з ними! Вони будуть народом Його, і Сам Бог буде з ними, і Бог кожену сльозу з очей їхніх зітре, і не буде вже смерті. Ані смутку, ані крику, ані болу вже не буде, бо перше минулося!” (Об’явлення 21:3, 4). Все, що спричиняє біль, страждання, смуток і відчай більше не буде згадуватися. Власне кажучи, Той, Хто сидить на престолі, каже: “Ось нове все творю!” (Об’явлення 21:5). Воскресле тіло християнина буде прославленим як Христове воскресле тіло (пор. Филип’ян 3:21). Небеса – вічні. Ісус каже, що підуть “праведники на вічне життя” (Матвія 25:46).

Тож для віруючого день суду не є тим днем, якого треба боятися. Це – день радості. Ісус обов’язково має “з’явитися тим, хто чекає Його на спасіння” (Євреїв 9:28). Ісус каже віруючим: “Коли ж стане збуватися це, то випростуйтеся, і підійміть свої голови, бо зближається ваше визволення” (Луки 21:28).

Кінець світу

У Писанні день Ісусового повернення, день суду, також називається “кінець віку”⁴ (Матвія 13:39). Цей теперішній світ, спотворений гріхом, закінчиться. Петро каже, що в день суду “з гуркотом небо мине, а стихії, розпечені, рунуть, а земля та діла, що на ній, погорять...” (2 Петра 3:10). На місці сучасного світу Писання обіцяє, що ми діждемося “неба нового й нової землі, що правда на них пробуває” (2 Петра 3:13).

Коли?

Людина хотіла би знати, коли це станеться. Дехто вважав, що вони знали про це. Вільям Міллер одного разу сказав, що Ісус повернеться у 1843 році. Він намагався вивести свої підрахунки з Писання. Але кожна спроба сказати, коли настане кінець світу, суперечить Писанню, бо Ісус каже: “Про день же той чи про годину не знає ніхто: ні Анголи на небі, ні Син, тільки Отець” (Марка 13:32).

Через те, що проминуло вже багато віків, а Ісус не повернувся, то дехто вважає, що цього вже ніколи не станеться. Петро передбачив це і був надхненний написати: “Насамперед знайте оце, що в останні дні прийдуть із насмішками глузії, що ходитимуть за своїми пожадливістями, та й скажуть: “Де обітниця Його приходу? Бо від того часу, як позасинали наші батьки, усе залишається так від початку творіння” (2 Петра 3:3, 4). Петро пізніше дає запевнення: “Не бариться Господь із обітницею” (в. 9). Обітниця Ісусового повернення буде сповнена. Але коли це станеться, нам не відомо, бо “день же Господній прибуде, як злодій вночі” (в. 10). Писання не об’являє, коли повернеться Ісус, але не залишає жодних сумнівів про той факт, що Він таки повернеться.

Пильнуйте і готуйтеся

Хоча Ісус не об’явив часу Свого повернення, Він дає ознаки, за якими ми повинні пильнувати. Про деякі з них сказано таке: “Повстане народ на народ, і царство на царство, і голод, мор та землетруси настануть місцями... І багато хто в той час спокусяться, і видавати один одного будуть, і один одного будуть ненавидіти. Постає багато фальшивих пророків, і зведуть багатьох. І через розріст беззаконства любов багатьох охолоне. А хто витерпить аж до кінця, той буде спасений! І проповідана буде ця Євангелія Царства по цілому світові, на свідок народам усім. І тоді прийде кінець” (Матвія 24:7-14).

⁴ Тобто – світу (прим. перекладача).

Ці ознаки дані з певною метою. Господь благає християн слідкувати за собою та пильнувати за цими ознаками. Зокрема, це повинно їх спонукати завжди бути напоготові. Петро, пишучи про день, коли цей світ буде зруйновано, застерігає їх: “Мусите бути в святому житті та в побожності ви, що чекаєте й прагнете скорого приходу Божого дня” (2 Петра 3:11, 12). Християни завжди будуть готовими до кінця через віру в Христа і з життям, що дає свідчення віри. Вони слухатимуть і триматимуться Слова їхнього Спасителя: “Тож пильуйте, бо не знаєте, котрого дня прийде Господь ваш” (Матвія 24:42).

ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ І ОБГОВОРЕННЯ

- 1. Прочитайте 1 Солунян 4:13-18. Яким чином ці слова є втіхою для віруючих?*
- 2. Повторіть те, що каже Ісус про останній день, відповідно до Матвія 24:29-39.*
- 3. На основі Матвія 25:31-46 дослідіть та обговоріть те, що сказано про день суду. Чому Ісус вказує на виправдовуючі діла віруючих, коли Він ставить їх по Своїй правиці?*
- 4. Що Бог об'являє про небеса в Об'явленні 21:1-7?*
- 5. Обговоріть підготовку християнина до Ісусового другого приходу на основі Луки 21:29-36.*